

Refereynboek ofte nieuwe wandeldreve, voor de jongheyd

François Foret

bron

François Foret, *Refereynboek ofte nieuwe wandeldreve, voor de jongheyd*. Cornelis Meyer, Gent
1667

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/fore024refe01_01/colofon.php

© 2013 dbnl

[Komt myn' vrienden wys beraeden]

Komt myn' vrienden wys beraeden
En doorsnuffelt deze bladen,
Wilt eens zien wat het besluit,
Leert'er dan het beste uyt.
Dit is 't dat ik kom' te wenschen,
Maer ik zien als dat veel meschen
Zeggen 't is niet na mijn zin,
Nochtans steekt' er leering in.
Dit doet my van droefheyd klaegen
Om dat ik niet kan vedraegen,
Dat den mensch bedorven leeft,
En niet voor Gods gramschap beeft,
Och dat ik doch iets kost maken,
Dat het meschens hert mogt raeken
Maer myn meeste herten leed
Is dat ik hun zin niet weet.

Refereyn

Van de bodschap van den Engel, die MARIA verkondigde haere aanstaende Ontfangenisse van den Zone des Alderhoogsten. Het Woord is Vleesch geworden, uyt eene MAEGD geboren.

Naer dat den eersten mensch, en onzer aller Vader]
En wy eylaes in hem, en hij in allegader
Was nu uyt zijn geluk gebannen en verjaegd,
Dat ider noch gevoelt, dat ider noch beklaegt,
Dan wierd van God bestemt dat naer vier duyzend jaeren,
Het Woord zoud worden Mensch om den mensch te bewaeren:
Verlichten weer zyn beeld, dat laes den duyvel had
Zoo grouwelijk besmeurt, zoo schandelijk beklad,
Hy zend een Engel af, een Prins van d'aldermeeste
Gekozen uyt den Choor van zoo veel duyzend Geesten;
Tot eene jonge Maegd geleerd in Moyses
Die op den zelven tijd was bezig in 't gebed;
En zeyd' die is myn Bruyd, en gaet aen haer verkonden,
Dat zy voor myne oog' heeft gratie gevonden,
Zegt dat zy is de Maegd waer uyt het eeuwig Woord,
Vereenigd met het vleesch God Mensch zal komen voord.

[Den Vorst quam brengen af de blydschap aller volken]

Den Vorst quam brengen af de blydschap aller volken
Quam snyden door de locht, quam dryven op de wolken,

Quam daelen op de aerd', en heeft zijn voet geplant
 In Abrahams geslacht, in 't Nazarethsche land.
 De aerde teelde voord terstond veel lauwerieren,
 En ging haer dorre krans met Lelien versieren
 Alwaer den bode stond, alwaer zu na zyn keer
 En dan een zilv're maen viel op der aerden neer.
 Den hemel bersten op, men zag val alle kanten
 Gaen zwermen onder een veel hemelsche gezanten,
 Zy zwierden door de locht, zij zongen al te saem
 Jehova eeuwig God, gegroet zy uwen Naem.
 d'Oud-Vaders waeren noch in hun treurig verlangen
 Om ens dien blyden dag die blyde maer t'ontvangen,
 Ik zegg'dien blyden dag waer in het eeuwig woord,
 Uyt eene zuyv're Maegd, maer Mensch zal komen voord.

[Den grooten Prins gaet voord, en laet zyn' gulde straelen]

Den grooten Prins gaet voord, en laet zyn' gulde straelen
 Nu vlieden om en d' om nu voor zyn'voeten daelen
 Zyn gouden kleed sleept naer, vol koninglyke pracht:
 Vol sterren van de locht, vol vonken van den nacht.
 Verblyd u Adams zaed, God komt uw' schuld verzoenen,
 Zyn' boden staen bereyd om d'intrede te doene
 Waer door Avernus magt, zal worden gansch belet
 En 't hoofd van 't helsch serpent in stukken word geplet.

Hy treed tot in de deur', en let eer voorder komen,
 Op Gods werk, en dees Maegd die hem bragten tot schroomen.
 Hy buygt zig tot'er aerd' met nederig gemoed
 Een heeft Gods weirde Bruyd met groot oodmoed gegroet.
 Vol gratie zyt gy uyt Jesse stam gerezen
 Goedaerdige Princess gy zult de Moeder *wezen*
 Van uwen eygen Heer des Vaders eeuwig Woord,
 In u zal worden Vleesch, maer Mensch zal komen voord.

[De Maegd wierd zeegbaer rood als zy den Engel hoorde]

De Maegd wierd zeegbaer rood als zy den Engel hoorde,
 Door Maegdelyke schaemt' verbaesd in deze woorde.
 Haer wang wierd als de locht, die in het purper staet
 Wann'er de gulde zonn' des avonds onder gaet.
 Zy reket by haer zelf, en gaet op alles letten,
 Den tyd van Christus komt, bestemd door zoo veel wetten.
 Zy overlegt het al, zy dacht in haer verstand,
 Wat is dit voor een werk en wie is den Gezant.
 Hoe zal dit konnen *zyn*, midts dat all' myne jaeren
 Zyn met belofte van myn maegdom te bewaeren
 Den Hemel heeft myn hert: geen man my oyt genaekt:
 Geen menschelyke lust my oyt heeft aengereakt.
 Hoe zal dit konnen *zyn*? Hoe zal dit konnen *wezen*
 Dat ik zal Moeder *zyn* en Maegd blyven geprezen:

Hoe zal dan dit geschien dat 's Vaders eeuwig Woord,
Uyt my zoud' worden Vleesch en Mesch zal komen voord.

[Wat peyst gy wyze Maegd? Wat vreeze doet u beven?]

Wat peyst gy wyze Maegd? Wat vreeze doet u beven?
Door wie word gy verbaesd? Wat doet uw herte sneven?
Die gy ontfangen zult, en baeren zonder pyn,
Behoeder zal van u en van uw Maegdom zyn.
Jesus word zynen Naem dis gy aen hem zult geven,
Waer voor het helsch gespook van Acheron zal beven,
Hy zal worden genaemt des alderhoogstens Zoon;
En zal bezitten 't Ryk zijns Vaders Opper Troon.
Den godelyken Geest de liefde van den Vader,
De liefde van het Woord den band van beyd'te gader
Zal daelen over u met wonderlyke magt:
Belommeren uw hert met onbekende kracht.
Waer op Maria sprak met blyt zonder afweiren,
Gods wille is myn wet; zyn wet is myn begeiren;
Zyn dienstmaegd will' ik zijn, my geschied' na uw woord,
Dat God uyt myn Lichaem, en Mensch zal komen voord.

[Daer is nu God en Mensch in een Persoon te gader]

Daer is nu God en Mensch in een Persoon te gader,
Als Mensch is van een Maegd, als God is uyt den Vader;
Zoo dat men zeggen moet, geleerd door zyn Gebod,

God is waerachtig Mensch, den Mensch waerachtig God.
 Het eeuwig Woord is Vleesch, het Vleesch is God gebleven;
 Die God was voor den tyd begint God Mensch te leven.
 Die 't leven is van Al, ons van de dood bevryd
 Word om den mensch ook mensch, komt sterven in den tyd.
 O wondere gebort! O godelyke krachten!
 Uw voordkomst lang voorzien, baert voor elk veel gedachten.
 Ik staen hier als verbaesd, ik taste als verblind
 Verdwellemd in het licht, dat al het licht verbind.
 Dit godelyk werk gaet al het verstand te boven,
 En dat 't verstand verwint, dat leert ons het gelooven.
 Dat Godes Zoon is Mensch, dat Gods waerachtig Woord,
 En des menschen natuer vereenigt komen voord.

Dichtgebedekens tot God, Maria, Anna, Franciscus, en Barbara.

O God Almagtig God! Voor al moeten wy loven
 Uw' hooge Majesteyt in glorie hier boven,
 Gy zyt in volle magt in volle weirdigheid,
 Geeft ons door uwe jonst d' eeuwige zaligheyd.

Tot MARIA.

Gelofd, Gebenedyd, gegroet, ende geprezen,
 Zoo moet de Moeder God Maria van ons wezen,

Die in den hoogsten Throon naest God in 't Ryke woont,
 Als koningin van al in weerdigheyd gekroond.
 Gebenedyd zyt gy Maria koninginne,
 Die God verkoren heeft voorzien van den beginner
 Op dat gy zoude zyn de Moeder van Gods Zoon,
 En ons verlichten zoud, door uw verdiensten schoon.
 Ik bidd' u Maria Maegd ende Moeder mede,
 Verkrygt voor ons aen God eeuwige ruste en vrede,
 Bid voor ons al te saem, en staet ons altyd by
 Op dat wy mogen zyn eeuwig van pyne vry.

Tot S. ANNA.

Gebenedyd zyt gy met uwe dochter schoone Moeder van Maria,
 Grootmoeder van Gods Zone:
 Sint Anna men u noemt Patroonersse med',
 Voor die in echten staet leven met peys en vred'.
 O spiegel voor ons all', o bystand van de menschen,
 O troost in onzen nood, o vrouw daer wy nae wenschen!
 Ik bidd'u Anna zoet door uwe Heyligheyd,
 Dat gy tot onzen troost en bystand word bereyd.
 O Anna weirde vrouw! Heylig en hoog verheven
 Door uw' verdiensten groot, en door uw volmaekten leven:
 Wilt ons behulpig zyn voor medelydendheyd
 Brengt ons door uw gebed eeuwig tot zaligheyd.

Tot den H. Franciscus van de vyf Wonden.

Och Vader vol van deugd, en vol van Veyligheden:
 Franciscus is uw naem gy zyt in weirdigheden
 Van God verkoren hoog in groote weirdigheyd
 Om uw verdiensten all', om uw oodmoedigheyd.
 Gy waert een spiegel goed: voor ons zondige menschen
 Om God oprechtelyk te dienen, was uw wenschen.
 Die u bezegelt heeft met de teekenen groot,
 Van zyn' vyf wonden die hy behield in zijn dood.
 Ik bidd' u Vader goed Franciscus uytgelezeb
 Door uwe heyligheyd, en weirdigheyd geprezen
 Wilt ons zondaeren al bystaen in onzen nood
 Bid God dat wy al zyn vry van d'eeuwige dood.

Tot de H. Barbara.

Heylige Barbara Maget Martelaeresse
 Wilt nu ende altyd wezen myn patroonesse,
 Ik bidd' u voor uw deugd als ik hier neem afscheyd,
 Dat ik van u by God in 't ryk worde geleyd,
 Gelyk gy hebt beloft aen all'die u beminnen
 Voor die u dienen zal verkiezen en verzinnen,
 Die zult gy zoo gy zegt getrouwelyk bystaen,
 En door een' quaede dood en zal hy noyt vergaen.
 Zoo bidd' ik met' er hert, en u o Maget Schoone
 Door uw verdiensten groot, en pynelyke kroone
 Dat gy ons bystaen wilt en helpen in ons nood,
 Meest als de ziele scheyd in d'ure onzer dood.

Tot den Engel Bewaerder ende alle Heylige.

O Engelen die van God tot bystand zyt gegeven,
 Bewaert, beschermt, regeert tot zaligheyd myn leven:
 Ik bidde u all' gelyk Gods Heylige te saem
 Dat gy ons maeken wilt aen God heel aengenaem.
 Alle menschen, dit is myn wenschen
 Zullen dienen God voor al:
 Maria Vrouwe, Anna getrouwe
 Die een ider helpen zal:
 Franciscus heylig zult gy eeren,
 En ook van Barbara noyt keeren.

Refereyn van onzen Heer, sprekende tegen den zondaer.

Hoe lange mensch, zult gy myn roep versmaeden:
 Verachten myn Gebod, myn' werken en myn' daeden,
 En myn' bermhertigheyd gebruyken tot een smaed?
 Hoe lange zult gy noch volherden in uw quaed?
 Ik hebb' om uwen t' will' van boven hier beneden
 Gekomen, om uw' ziel' gestrekt myn' teere leden.
 In vreed' en bitt're pyn gezocht uw zaligheyd,
 En is dit mynen loon, is dit uw' dankbaerheyd?
 Ik hebb' om uwen t' will' gestort zoo hele traenen,
 Geklopt zoo menigmael, en met een zoet vermaenen
 Uw herte omgeroert, myn liefde u getoont,
 En is dit uwe liefd' daer gy my mede loont?

Om meer bemind te zyn kom' ik den mensch beminnen,
 En zult gy dan van my af keeren uwe zinnen?
 Als ik om uwen t' will' veel smert hebb' aengedaen,
 Wat meer doch kond' ik doen, dat ik niet hebb' gedaen?

[Ik hebb' om uwen t' will', om zalig u te maeken]

Ik hebb' om uwen t' will', om zalig u te maeken
 Gezweet water en bloed, en gy, kont gy niet maeken
 Een uurken om uw' ziel'? En was u niet bekend
 Te denken hoe hier naer zal wezen uwen end?
 Daer ik was onbevlekt (en gy vol duyzend zonden)
 Bad mynen Vader aen, gy blyft in quaed gebonden,
 Myn pyn' hadd' ik aenveird, en gy die word gebeen
 Van uwen Schepper zelfs, gy laet u niet geleen.
 Myn' ziele was bedroefd, als met de dood bevangen
 Allen om dat gy had het beeld van my ontfangen,
 En nu gy zyt zoo hoog en ik ben in 't verdriet
 Zoeke uw' weirde ziel' en gy den Schepper niet.
 Een Herder die een schaep word van zyn kudd' verzwegen
 En is niet eer gerust, 'tenzy 't weer is verkregen:
 En ik verzonden zynd', hebbe alom gegaen,
 Wat meer doch kond' ik doen, dat ik niet hebb' gedaen?

[Siet op o zondaer vreed! Ik staen hier als verslegen]

Siet op o zondaer vreed! Ik staen hier als verslegen
 Bemerkt of al myn smert u niet en kan bewegen,

Ik staen in vol torment om uwen 't will' bebloed;
 In duyst benouwdheyd groot, van hoofd tot den voet:
 Kan uw versteend gemoed myn' onverdiende slagen,
 Myn geessels, doorne Kroon', myn' Kruyssen zwaer gedraegen,
 Myn uytgemergeld vleesch, myn kostelyken douw,
 Niet wezen voor uw' ziel' een spoore van berouw?
 Van uw versteenigd hert myn aenzicht overloopen;
 In traenen en met bloed u noch niet wederkoopen?
 Myn uytgetrokken hayr, myn' wangen bloedig rood,
 Is dit noch niet genoeg? Neemt daer myn lichaem bloot,
 Neemt myn onnoozel hert kan dit noch niet uyttrekken
 Een zuchtjen uyt de borst? Een traentjen kleyn verwekken?
 Den laesten druppel neemt, en nu ziet my eens aen?
 Wat meer doch kond' ik doen, dat ik niet hebb' gedaen?

[Myn' ziel' geduerig tracht om met uw' ziel' te paeren]

Myn' ziel' geduerig tracht om met uw' ziel' te paeren,
 Myn' liefd' is al te groot als ik zoek' te vergaeren
 Onder myn' vleugels zoet en gy verloren loopt
 En uyt myn wyngaerd rood, niet een' druyve koopt.

Myn hoofd hebb' ik geboogt, om u te willen kussen:
 Op dat myn dorstig hert uw' lusten zoude blussen
 En gy zyt doorgaen: noch roep' ik dag en nacht:
 Maer 't is al te vergeefs, want gy myn' stemm' veracht.
 Ik hebbe uytgerekt aen 't Kruys myne ermen,
 Om over uw' misdaed bermhertig te ontfermen
 En gy zyt afgekeerd, nochtans gy zyt my weird:
 Maer wat al pyn' en druk, en hebt gy niet begeirt?
 Geopend is myn' zyd', om u daer door te laven,
 En gy ondankbaer mensch verfoeyt myn' goede gaven.
 Waer hebb' ik doch verdient de dood die ik ontfæen?
 Wat meer doch kond' ik doen, dat ik niet hebb' gedaen?

Den zondaer spreekt tot onzen Heer.

'O Alderzoetsen Heer! Omroerder van de herten
 Uw stemm' hebb' ik gehoord, 'k gevoel' uw' pyn' en smerten
 Om mynen t' will' geleen! Eeuwig hebt gy bemint
 Die nu, maer veel te laet, tot u en word gezint.
 O schoonheyd boven maet: ik hebb' versteend gebleven,
 Onroerig als een klip, die niet kost zyn gedreven

Tot eenig kleyn gepeys, van lyden zoet,
 Van uwe bitterheyd, en van uw dierbaer bloed.
 Onweirdig zyn wy Heer, dat gy voor ons zondaeren,
 Tot zulk een' vrede pyn' u niet hebt willen spaeren.
 Gy die zyt eenen God, en wy van niet gemaekt,
 Van aerde, stof en asch, hebben u aengerackt,
 Gebonden aen een stak, wy arme creaturen,
 Hebben den Schepper zelfs, om ons alleen doen treuren,
 Wy slym en vuyligheyd vol boosheyd vol venyn
 O Jesus! 'T is my leed, wilt my genadig zyn.

[O Heer ik weet dat 'k ben den meesten der zondaeren]

O Heer ik weet dat 'k ben den meesten der zondaeren,
 Die noyt en kan voldoen al leefd' ik duyzend jaeren.
 Al leed ik al de smert die men ter weireld vond
 En is noch niet genoeg tot boete van myn' zond.
 Maer hopende alleen op uw' bermhertigheden,
 Op uw' zachtmoedigheyd kom' ik tot u getreden:
 Onweirdig dat ik zoud' myn' oogen eens opslaen:
 Nochtans door uwe liefd', neemt uwen zondaer aen.
 Ziet hier uw schepsel aen, o schepper aller zaeken
 Och laet doch myn gemoed het voedsel eens aenraeken,
 Van een volmaekt berouw, weest my een toeverlaet,

[Die] vuyl van zonden is van vuyligheden quaed.
 ['k] Belyd' myn' hooveirdy' en kenne myn' mis[d]aeden,
 Verfoeyt hebb' ik te zeer uw' werken, uwe raeden:
 [Dus] kom' ik met oodmoed en een oprechten [s]chyn,
 O Jesus! 'T is my leed wilt my genadig zyn.

[Hoe zal ik mynen God, verworpen mensche vraegen]

Hoe zal ik mynen God, verworpen mensche vraegen,
 Doch om vergiffeniss'? Daer ik hem hebb' de slagen
 Gegeven op zyn lyf, zal ik genad' onstaen,
 D[a]er ik hebb' geen genad' aen u o Heer! gedaen.
 [W]aerom hebt gy my niet zoo dikwils ik dus [l]jeefde,
 En voor uw' rechte hand het minste niet en beefde
 Verscheurt van lid tot lid? Waerom hebt gy my niet
 [G]esmeten in de hel, doen branden in 't verdriet:
 Uw' goedheyd is te groot dat die zoud' gaen verloren
 Die gy door uwe magt, tot schepsels hebt verkoren.
 [He]t leven gy begeirt, en niet des zondaers dood
 Dat hy bekeren zoud', en vlieden 's vyands stoot:
 [U]we rechtveirdigheyd ligt als in een gebonden
 Als uw' bermhertigheyd ontfermt haer onze zonden
 Waer door den mensche word verlost van d'helsche pyn',
 O Jesus 't is my leed! Wilt my genadig zyn.

[O Goedertieren God! Aenhoort myn droevig klaegen]

O Goedertieren God! Aenhoort myn droevig klaegen:
 Aenziet myn rouwig hert, hoe ik voortaan myn' dagen
 Verslyte in getreur, ik roep' met den Propheet
 Ik hebb' gezondigt Heer 't is my van herten leed.
 Door 't weedom dat gy hebt gestort zoo menig werven,
 Laet myn bedroefden geest een kleyn verweksel erven
 Een straelken van uw liefd', een spraeke van uw min
 Mag zijn tot eeuwig tijd gezegend in myn [zin]
 Ik off're u myn hert, en leven in uw' handen
 Myn lichaem, en myn' ziel', ontslaet-ze van [de] banden
 Des satans helschen geest, want gy dit al [zo] weird,
 En geen als u alleen myn leven meer begeir[t]
 Uw Lyden zal nu zyn geprint in myn' gedacht[en]
 Versterkt maer myn gemoed, en geeft myn' ziel' de krachten
 Dat ik hier naermaels mag voor eeuwig met u zyn:
 O Jesus 't is my leed, wilt my genadig zyn

Refereyn van de Zielkens in 't Vagevier.

Komt menschen die noch leeft, komt al my naeste maegen:
 Komt vrienden altemael aenhoort myn droevig klaegen:
 Myn bitter zwaer verdriet, aenziet, hoe dat i[k] hier
 Geketend en geboeyd brand' in het Vagevier.

B1r

Aenziet myn krank gemoed grondeert met uw' gedachten,
Hoe dat myn' arme ziel' zoo lange hier moet wachten,
Tot zy gezuiverd is, tot zy heeft al voldaan,
Eer dat zy kan van hier, by haeren Schepper gaen.
Ik roep' om troost en hulp, niemand komt my te baeten,
Myn smeeken is voor niet, ik ben gelyk verlaeten:
Myn tyd schynt eeuwig lang, dat ik hier liggen moet,
En die my troosten kan my gansch geen bystand doet.
Een oogenblik denkt my te willen altyds spaeren:
Een wyl is my een dag, een' ure duyzend jaeren
Ik roepe even zeer, vermindert mynen tyd,
Ten minsten myns ontfermt, gy die myn' vrienden zyt.

[**Waer 't dat gy Christen mensch, in 't minste moest gevoelen**]

Waer 't dat gy Christen mensch, in 't minste moest gevoelen
Een sperke van myn vuur, gy zoud, om te verkoelen
Haest zoeken laeveniss', bidden om medecyn,
En tieren overluyd, och helpt my uyt dees pyn'.
En ik die ligg' en woel, omringeld met tormenten
In solpher, en in pek, in duyzend instrumenten
Gesmert om onze schuld, ik roepe dag en nacht,
En niemand die myn druk en droevig kermen acht.
Maer zyt gy altemael die my zoo vierig minden,
Is' er ter weireld nu niet eenen meer te vinden?
Die een' benouwde ziel' zoud' trekken uyt zyn smert',

Och! Wie uyt d'oogen is, is ook haest uyt het hert.
 Hoe kan uw hard gemoed zoo lang ontroerig blyven,
 Versmaeden myn verzoek verachten en bedryven
 Die weent, die zucht, die kermt, die roept met alder vlyt?
 Ten minsten myns ontfermt, gy die myn' vrienden zyt.

[Myn'droeve ziel kan eenen *Pater noster* helpen]

Myn'droeve ziel kan eenen *Pater noster* helpen
 Een *Ave Maria* die kan myn' pyne stelpen
 Een zuchtjen uyt de borst, een traentjen om myn' schuld:
 En weygart gy my dat? Die wacht' hier met geduld?
 Off' immers, is 't dat gy noch mynder wilt ontfermen?
 Een' aelmoess' voor de ziel' gegeven aen de ermen,
 Eens vasten t' mynder eer', een Miss' voor my gedaen,
 Kan maeken dat ik haest ten Hemelwaerd zal gaen,
 Off' is dit u te veel, als gy dan zult passeren
 Daer ons gebeente ligt, of daer gy zult verkeeren,
 Zegt dikwils met uw hert en goeden will me,
 God geve aen de ziel' de eeuwige rust' en vre.
 Dit woord by God den Heer kan myne schulden boeten,
 Dien wensch, dit kleyn gebed kan myne smert verzoeten,
 Veranderen myn staet dien nu geduerig lyd,
 Ten minsten myns ontfermt, gy die myn vrienden zyt.

[Gy weet, o Christen mensch dat wy uyt deze banden]

Gy weet, o Christen mensch dat wy uyt deze banden
 En dezen droeven put konnen door uw bystanden

Verlost zyn en bevryd, gy weet door uw gebed
 Dat onzen langen tyd op korter word gezet.
 En 't gene dat gy doet dat zal u zelfs gebeuren,
 Is 't dat gy naer uw dood dees pyne moet bezeuren,
 Dies zal den lieven God opwekken ook een hert
 Dat uw' bedroefde ziel' zal trekken uyt de smert.
 Daerom zoo bidd' ik u, en roepe duyzend werven,
 Laet my ten minsten eens uw' flouwe tong beërven,
 Een woord, een kleyn gebed, weest my een toeverlaet,
 Die rondom in het vuur en roode kolen staet.
 Ik valle u te voet en reyke myne handen,
 Hebt deireniss' met ons die nu gedurig branden,
 Hebt deireniss' met die roepen zonder respyt:
 Ten minsten ons ontfermt, gy die ons vrienden zyt.

Refereyn van de Helle

Wee my katyvig mensch! Wee dat ik ben geboren,
 Ter wereld oyt gebragt myn' ziel' is gansch verloren:
 Begraven in een kuyl, gesmeten in een hol,
 Van duysternisse groot, van bitterheden vol:
 Berst uyt o droefheyd vreed, met troostelooze klagten,
 Komt zuchten noyt gehoord, komt wilt myn hert versmachten
 Met traenen ziedend heet, vervloekt dit boos gestel,
 Want t' samen levendig branden wy in de Hel.
 Geen troost van al dat leeft ter wereld is geschaepen,

Zwaer straffende hand[...] Gods, door wiens zweird ende wapen
Ik deirlyk ben gestraft, vervloekt dit helsch fenyn,
Vermaledijdt moet zyn dees grouwelyke pyn.
Wie van ons altemael zal komen met ons wonen
In deze vuyle plaets, hier zitten in de troonen
Vol solpher ende pek: wy hooren dit getier:
Ik brande, en ik sterv', ik lev' in 't eeuwig vier.

[**Waer vind' ik my gesteld o schroomelyken donder]**

Waer vind' ik my gesteld o schroomelyken donder,
Hoe perst gy myn gemoed? Het schynt dat boven wonder,
Door branden word bekeert, o blixem noyt gehoord,
Die myn' benouwde ziel' zoo scherpelyk doorboord,
Wat zien ik hier rondom als mosters, vrede dieren,
Wat hoor' ik anders hier als roepen, schreeuwen, tieren:
Wat riek' ik? Anders niet als schrikkelyken stank,
En dat my voeden zoud moet zyn vergiftig drank.
Wat eet ik anders niet als slangen en serpente,
't Gevoelen dat ik hebb' zyn pynende tormenten.
Van 't vuur nae 't water toe, dan weder op een rad,
En weder op een wiel geduerig opgevat.
't Gezelschap dat ik hebb' 't zyn vreesselyke geesten,
Myn bedde is vercierd met ysselyke beesten,
Vol duyvels myn salet, zoo dat met dit gezwier
Ik brande, en ik sterv', ik lev' in 't eeuwig vier

[Wy hooren anders niet als kryzeling der tanden]

Waer vind' ik my gesteld o schroomelyken donder,
 Als schreeuwen overluyd, als vringen van de handen;
 Als bitterlyk gekerm, verfoeyelyken spyt,
 Als zweven overhoop, en jammerlyk verwynt:
 En noch is dit al kleyn, maer dat wy moeten derven
 Door eeuwig 't aenschyn Gods doet duyzend dooden sterven:
 En dat onnuttelyk ons tyd is gepasseerd,
 En nu ziet voor ons loon, hoe dat al is verkeerd,
 Ik zien met d'oogen klaer dat elke booze zonde
 My is een nieuw torment, my is een nieuwe wonde:
 Myn' quaed' consciencie betuygt dit aldermeest,
 Dit is denk selften beul den alderfelsten geest:
 Den worm die ligt en knaegt die komt het herte breken,
 Dat ik zoo menigmael het goed hebb' hooren preken
 Het zelve hebb' versmaed, en nu zoo roep' ik hier
 Ik brande, en ik sterv', ik lev' in 't eeuwig vier.

[O Dat my heden mogt een oogenblik gebeuren]

O Dat my heden mogt een oogenblik gebeuren
 Tot myne zaligheyd, ik zoud' myn lyf verscheuren,
 Hoe zoud' ik dit best doen ik waer tot al bereed,
 O God myn boodheyd groot waer my van herten leed.
 O! Dat my heden mogt! Maer ziel' wat wilt gy wenschen,
 Gy weet gy leeft en sterft, d'ellendigste der menschen

Verdoemd voor d'eeuwigheyd uytzinnig desperaet,
 Nu bidden om wat tijd 't is voor my al te laet.
 O alderdroefsten buyk, die om my heeft gebogen,
 Ongelukkige vrouw' wiens borst ik hebb' gezogen,
 Vermaledyd de vrucht die zy ter weireld bragt,
 Ongelukkige ure! Ongelukkigen nacht!
 Hier is myn' woonplaets nu en moet hier altyd wezen,
 O schroomelyke plaets! O pynen noyt gelezen!
 O eynd! Al zonder eynd! O vremd, o grouw getier!
 Ik brande, en ik sterv', ik lev' in 't eeuwig vier.

Refereyn van de eeuwigheyd.

O Bitt're eeuwigheyd, gy doet het herte jaegen,
 Den schrik valt op den mensch zyn geest die staet verslaegen
 Als hy maer op u denkt, hy schud, hy weent, hu beeft,
 Bevreesd, beangst, benouwd, dat hy op aerde leeft.
 Den zinnelyken Mensch doet zy zeer dikwils sterven,
 Dit doet haer zwaer verdriet, en duyzend pynen erven.
 O eynde zonder eynd! O tyd! Al zonder tyd,
 Die niemand en verliest, maer altyd eeuwig zijt.
 De weireld zal vergaen, maer altyd zal gedeuren:
 Dees lange eeuwigheyd die doet het herte scheuren
 Door haer' gedenkeniss' door haeren langen tyd,

Door haers eeuwigheyd die niemand en ontleyd.
 Hoe schroomelyk is uw woord, hoe droef is uw vermaen:
 Waer door een hert (versteend) moet smelten in de traen,
 Als zy het vleesch, het been doorboord met bitterheyd,
 Want aen een oogenblik hangt onze eeuwigheyd.

[Gy zyt o eeuwigheyd! Een Helle zelfs der Hellen]

Gy zyt o eeuwigheyd! Een Helle zelfs der Hellen,
 Die door uw langen tyd de menschen komt te quellen:
 Want langer zal' er zyn uw' oneyndelykheyd,
 Als dat van 's menschens tong zal worden oyt gezeyt:
 Want wy naer allen tyd in eeuwigheden loopen
 En uw' langduerigheyd en is niet af te koopen,
 Al is er gepasseert voorby thien duyzend jaer,
 Dat ied verminderd is en word men niet gewaer.
 Wat zegg' ik duyzend jaer? Zegt duyst mael duyzend jaeren,
 Voegt duyst mael duyst daer by, als d'oogenblikken waeren
 Van het begin tot nu, het is geteld voor niet,
 Hoe meer gy daer by voegt, hoe meer dat is 't verdriet.
 Niemand op aerden leeft die kan met zijn gedachten,
 Gronderen wel dit woord, waer van elk een moet wachten:
 Daerom o zondig mensch, om uw boos leven schreyd:
 Want aen een oogenblik hangt onze eeuwigheyd.

[Wie is eeuwigheyd die nu noch kan aenhooren]

Wie is eeuwigheyd die nu noch kan aenhooren,
 En denken op vermaek? Hem stellen blydschap vooren!
 Wie peyst op d'eeuwigheyd en blyft in vol genugt.
 Wie hoort dit schroom'lyk woord en niet droeftreurig zucht?
 Wat wilt gy dan o mensch, uytshynen als bepeireld,
 Gy weet gy zyt gebragt hier naekt en arm ter weireld:
 Naekt zult gy wederom ter aerden zyn gedaen:
 Naekt zult gy voor uw God uw vonnis hooren aen.
 Hoe wilt gy voor wat vreugd uw helsche vuur bereyden?
 En voor een uer verblyd een eeuwig druk verbeyden.
 Want als de dood u naekt, het is dan zeer te laet
 Te bidden om wat tyd die altyd henen gaet.
 Een oogenblik kan ons tot in den Hemel heffen,
 Een oogenblik kan ons tot in den afgrond treffen
 Een oogenblik kan ons brengen zaligheyd,
 Want aen een oogenblik hangt onze eeuwigheyd.

[Als d'eeuwigheyd zal zyn meestersse van der aerden]

Als d'eeuwigheyd zal zyn meestersse van der aerden,
 En als den Rechterstoel zal blinken groot van waerden,
 Gy moet daer blyven staen, gy moet dat wonder zien,
 Want voor het aenschyn Gods en is er niet te vlien.
 Zoo dan voor d'eeuwigheyd o menschen! Moet gy zorgen,
 Omhelst de deugden nu, laet af dat zeggen morgen.
 Want 't leven is zoo krank, 't perykel is zoo groot,

Want nu is den mensch fraey, en dikmaels morgen dood.
 Gy moet tot uw behoed van morgen heden maeken,
 Wilt gy ontgaen het vuur en tot de glorie raeken
 Gy moet uw boos leven verpletten met den voet
 U keeren tot uw God hem *bidden* met oodmoed.
 Roept met een open hert: snyd, brand hier honderd jaeren,
 Als gy voor d'eeuwigheyd my wilt in 't laeste spaeren,
 Als myn' benouwde ziel' hier van dit leven scheid,
 Want aen een oogenblik hangt onze eeuwigheyd.

Refereyn van de Passie en het Lyden CHRISTI

Komt menschen all' te saem aenhoort met scherpe zinnen,
 Wilt lezen deze less' en dit gedicht beminnen,
 Wilt dit gronderen wel op dat gy krygen meugt
 Een afkeer van het quaed en liefde tot de deugd
 Bepeyst u wezelyk, denkt wat gy zult beginnen,
 Waer toe dees reden strekt, wilt God voor al beminnen.
 En ook tot aller tyd dienen met vlytigheyd,
 Op dat gy winnen mogt Gods Ryk in eeuwigheyd.
 Ziet wat God heeft gedaen en voor ons all' geleden.
 Die hier tot in de dood in koud' en bitterheden
 In duyzend pynen groot zig zelven heeft bezwaert,
 Om onze zaligheyd en heeft hem niet gespaert.
 In zweet en in arbeyd, in onrust en in traenen
 En met zyn dierbaer Bloed den weg heeft willen baenen,

En ziet 't is ons te veel te lyden weynig' pyn',
O God vergeeft het ons want wy vol krankheyd zijn.

[Met wat oodmoedigheyd met wat onnozelheden]

Met wat oodmoedigheyd met wat onnozelheden,
Heeft God zyn Lyden en al 't verdriet geleden,
Gegeesseld en gepynd was hy met groot geweld,
Bespogen en beschimpt, met schande naekt gesteld,
Hoe menig zwaeren slag, en schimp wild' hy verdraegen,
Verzonden en verleyd, zonder nochtans te klaegen
Als een onnoozel Lam gewillig in de pyn',
Eylaes dan wild' hy noch gekroond met doornen zyn.
Te vooren was hy ook gewond met menig' slagen,
En wild' zyn eygen Kruys met bitterheden draegen.
En worden nae den berg geleyd in 't openbaer;
In schande tot de dood als eenen Moordenaer.
Hy wierd met groot geweld en pynen voord-gedreven,
O God! 't gedenken doet my schudden ende beven.
Wilt door uw lyden al ons tot allen termyn,
Vergeven ons misdaed, want wy vol krankheyd zyn.

[In 't draegen van het Kruys bepeyst in uw herte]

In 't draegen van het Kruys bepeyst in uw herte,
Wat pyne dat God leed, wat een zwaerigheyd en smerte.
Hy viel ter aerde neer al met het Kruys gelaen
Voorwaer niemand was daer, die hem heeft opgestaen.

Maer sleepten hem zoo voord tot dat hy was gerezen,
 Op den Calvari'-Berg daer hy gekruyst moest wezen.
 Een d'aldervreedste dood' met ongehoorde pyn'
 Gehangen aen een kruys genageld moest hy zyn.
 Wat vreedheyd was ook dit wie zag oyt zulks bedryven,
 Het is onmogelyk om dit al te beschryven.
 Hy was aen 't kruys vast gemaekt, met nagels groot,
 En over al gewond gehangen naekt en bloot.
 Dan wierd hy noch gelaest met edik ende galle
 Als hy aen 't kruys hing, voor ons zondaeren alle,
 O God, wilt ons altyd door uwe goedheyd fyn,
 Helpen uyt onzen nood, want wy vol krankheyd zyn.

[Och! Hoe onnoozelijk heeft God dit al geleden]

Och! Hoe onnoozelijk heeft God dit al geleden,
 Wat pynen hy ontving, verduelig was te vreden.
 Met een' oodmoedigheyd in 't laeste voor zyn' dood,
 Bad hy zyn Vader noch voor zyn' vyanden groot.
 Ziet dan o menschen al de reste laet ik blyven,
 't Is weynig dat ik hier van 't lyden Gods beschryve.
 Maer overdenkt het wel, aenziet ook 's menschens daed,
 Wy die vol boodheyd zyn o pynigheden quaed!
 Ziet wat een groot geschil wie zoud' 't minste verdraegen?
 Alleen een spytig woord, voorwaer 't is te beklaegen.

Dat wy zoo zyn verblind vol opgeblaezendheyd
 En daer 't God al vedroeg, met een oodmoedigheyd,
 O goedertieren God! Wilt ons gedachtig wezen
 Vergeeft al ons misdaed door uw lyden geprezen,
 En jont ons eeuwig dan 't aenschouwen uw aenschyn,
 Helpt ons o Jesus zoet, want wy vol krankheyd zyn.

***Refereyn, gemaekt van de zeven Weeën van Onze L. Vrouwe MARIA
 de Moeder Gods.***

Alzoo 't een ider mag met reden kenbaer wezen,
 Dat' er ter weireld noyt weirdiger uytgelezen
 Het leven heeft ontstaen als Gods weirdigen Zoon,
 En Gods Zoons Moeder dan Maria Maget schoon,
 En wie heeft ook alsdan ter weireld oyt geleden
 Meer pyne, en verdriet, meer druk en zwaerigheden
 Als God verdraegen heeft in zyne menschelykheyd,
 En als zyn' Moeder leed in pyn' en zwaerigheyd,
 Aenmerkt het lyden groot, haer druk, en bitterheden.
 Die Maria het hert zoo pynelyk doorsneden.
 Zy heeft in overvloed zoo bitterlyk geschreyd!
 Als Simeon haer eerst d'aenstaende druk voorzeyd.
 Hoe mogt de droefheyd van haer edel hert doorkerven,
 Als zy haer Zoon aenzag en wist dat hy moest sterven

Voor 't zondig mensch geslacht een' schandelyke dood,
Och Moeder! Staet ons by, helpt ons uyt allen nood.

[Hoe droef was dit voor haer, als zy dan moeste vluchten]

Hoe droef was dit voor haer, als zy dan moeste vluchten
Met haeren lieven Zoon, en in Egypten zuchten,
Door de woestyne door verlaeten al het land,
En daer zy moesten gaen vond nergens geen bystand.
Wat traenen stortte zy als zy hadde verloren
Haer lieven weirden schat, haer Zone uytverkoren,
Die zy dry dagen lang zocht met groot verdriet,
Tot zy hem naer veel zucht by de Doctoren ziet.
Zy was tot aller tyd vol wee, druk, pyn', en zuchten;
Vol klaegelyk getreur, droefheyd en ongenugten,
Als zy haer Zoon aenzaeg, en wist dat hem de dood,
Zoud' worden aengedaen met duyzend pynen groot.
Zy sprak, en dacht by haer zoo menig duyzend werven,
Och Zoon! Moet het zoo zyn, dat gy de dood moet sterven
Met zoo veel bitterheyd in schanden naekt, en bloot,
Och Moeder staet ons by, helpt ons in allen nood.

[Maer noch is 't niet met al by dat zy quam te scheyden]

Maer noch is 't niet met al by dat zy quam te scheyden
Van haeren lieven Zoon, als hy hem ging bereyden,
Om lyden voor den mensch, zy sprak met groot schreyden:

Och Zone! Liefsten Zoon! Och moeten wy dan scheidyden;
 Och Zone! Laet my dan de dood nu voor u sterven,
 Of laet in 't minste doch een' beed' van u verwerven:
 Dat ik mag met u gaen in droefheyd en geweene,
 Och Zone! moet ik nu gelaeten zyn alleen.
 Zy pynd' haer met geschrey het scheidyden moesten wezen,
 Zy viel ter aerden neer, en scheen als dood te wezen,
 Al zuchtend' met getreur. Al klaegend' met droefheyd,
 Liep zoeken nae haer Zoon met duyzend bitterheyd,
 Zy vond hem zoo gesteld vol pynen en vol wonden,
 Gelaeden met zyn Kruys om 's menschens booze zonen,
 Van hoofde tot den voet al van den bloede rood,
 Och Moeder! Staet ons by, helpt ons uyt allen nood.

[Wat bitterlyk gekerm heeft zy by 't kruys bedreven]

Wat bitterlyk gekerm heeft zy by 't kruys bedreven
 Daer zy haer Zoon aanzag door pyn' schudden en beven,
 Met doorens was gekroond, beschouwd, beschimpt, veracht,
 Genageld aen het Kruys, in pynen, als versmacht:
 Hoe menigmael heeft dan het herte haer begeben
 Als zy haer Zoon aanzag, gescheidyden van dit leven:
 Hy was van 't Kruys gedaen, geleyd op haeren schoot,

Zy liet zoo menig traen over zyn lichaem bloot,
 Och!! 't scheyden was zo zwaer, och bitterlyk afscheyden,
 Als Maria haer zoon voor 't laeste ging geleyden
 Ten grave, als zy sprak met over groot geweent:
 Och zone! Och myn kind! Nu laet gy my alleen.
 Hoogweirdige Princess' Maria vol van deugden,
 Nu is all' uw' droefheyd verkeerd in duyzend vreugden:
 Ik bidd' u Moeder Maegd door al uw lyden groot,
 Och Moeder! Staet ons by, helpt ons uyt allen nood.

***Refereyn ofte Dicht, gemaekt op het beklag van myn zwaer pynelyk
 ende verdrietig leven.***

Het schijnt dat my de hand tot schryven wilt begeven,
 Om stellen een gedicht van myn zwaer en treurig leven,
 Van mynen zwaeren druk en bitterlyk gemoed.
 O fel vreed misval dat my zo klaegen doet.
 Och! Hoe mag ik te recht beklagen myne tyden,
 Myn drukkelyken staet, myn zwaer en bitter lyden,
 Myn' dagen jong beroofd en heel ter neer geveld
 Ligg' ik in banden vreed met pynen zeer gequeld,
 Waer is nu myne vreugd! Waer is myn domineren?
 Waer is al myn vermaek, myn troost, en myn floreren?
 Waer is den tyd dat ik was vry en onbelaen?

Nu is den tijd voorby, nu is 't met my gedaen
 Den tijd die is voorby als eenen wind gedreven.
 Daer was ik in vermaek, in druk moet ik nu leven,
 Daer vond ik troost, eylaes! Nu vind' ik al verdriet,
 Hoe licht keert 's weirelds rad zoo men aen my wel ziet.

[Een' stijfmoeder zijt gy, gy komt my zwaer belasten]

Een' stijfmoeder zijt gy, gy komt my zwaer belasten,
 Gy hebt van 't voorspoedig schip voor my [ge]weirt de masten:
 Het stier oft roer genaemd geheelijk omgestelt,
 En voor den storm en wind mijn schip ter neer gevelt.
 O wankelbaerig rad! O vreed' en wilde baeren,
 O zee vol van onrust! O weirelds gel bezwaeren,
 Wie zal vast blijven staen, door al dit fel tempeest?
 O God, doet my bystand in dit aerdsch vremd foreest.
 Waer ik nu mijn gemoed gaen keeren, ofte wenden,
 Eylaes! 'k vind' anders niet, als pynen en ellenden,
 Daer ik te vinden plagt veel blijdschap overzoet,
 't Gedenken van dien tijd my ook veel pynen doet.
 Nu van zoo menig mensch vind' ik my als verlaeten,
 En in mijn zwaeren druk veracht, ende verlaeten,
 Daer ik te vooren was vol vreugd, hoort mijn bedied,
 Hoe lichtelijk keert het rad, zoo men aen my wel ziet.

't Is waer en ik beken 't dat men nocht' lust nocht' daeden
 Ter weireld vinden mag, die ons heel kan verzaeden,
 Nochtans voor al myn druk, en pynen zoo men ziet,
 En kan niet laeten doch te klaegen myn verdriet.
 Hoe bitter is't voorwaer hier weynig tyd te lyden
 Hoe zwaer mag 't wezen dan voor eeuwig t' allen tyden
 Te wezen in verdriet in bitterlyke pyn
 In eysselyken schroom, en noyt verlost te zyn.
 Och! Hoe zyn zy verblind, verdold zegg' ik met reden,
 Die hier hoogmoediglyk en in hooveirdigheden
 In zonden, in boosheyd, in lusten domineert
 Eylaes! Wat baet het al, als het is gepasseert.
 O weireld, valsch geveynsd, te recht mag men verachten
 Uw raed en uwen dienst met all' uw' yd'le prachten:
 [W]ant uwen loon is valsch bedrog en anders niet
 Hoe licht keert het geluk zoo men aen my wel ziet.

[Wat mag 't dan baeten al wat zal 't dan profiteren]

Wat mag 't dan baeten al wat zal 't dan profiteren,
 Des weirelds hoogen staet, vermaek, en domineren
 Om eenen korten tyd die hier zoo weynig duert
 Dat naermaels bitterlyk met pynen word bezuert.
 Voorwaer 't is groot verschil die eeuwig moet verdraegen,
 [V]eel duyzend pynen groot, in kermen, zuchten, klaegen,

By die in volle vreugd voor eeuwig mogen zyn,
 In blydschap weirdigheyd, en vry val alle pyn
 Daerom ik bidd' u doch, elk schouwt de quaede zeden
 Van alle hooveirdyen 's weirelds ydelheden
 En alle zonden boos vlieden ook met' er daed,
 En denken wat men doet eer dat het word t[e] laet,
 Zoo dan voor ider een schenk' ik dit t' uwer eeren:
 Wilt schouwen alle quaed, laet deugd in u vermeerren,
 Want 't is ter weireld al krank als een ydel [r]iet
 Hoe licht keert het geval zoo men aen my we[l] ziet.

Refereyn van de kostelykheyd des tyds.

God die in het begin heeft alles wel begonnen,
 Geschaepen mensch en vee, en vruchten af gewonnen
 Waer uyt het groot sieraed des weirelds qua[m] naer dien,
 En eene vruchtbaerheyd stond ider te geschie[n]
 God gaf den waeren tyd aen menschen, en aen dieren:
 Om zo haer levens jeugd daer aen wel te bestiere[n]
 Om zo te leeren wel wat dat men doet oft lae[t]
 Want 't aldersnelste snel geen tyd voorby [en] gaet,
 Al dat' er op der aerd' oyt heeft ontfaen het leve[n]
 Den tyd is aen elk een tot een voorbod' gegeve[n]
 Ja zelfs de stomme aerd' die dikmaels wo[rd] door geraest,

Word van den waeren tyd vertierd, gekleed, geaest:
 Dan wederom ontkleed, ontblood als van te voeren,
 Die door den waeren tyd die haer wilt doen versmooren
 Door 't vlokkig, sneeuwig ys lyd men veel ramp en zucht,
 Gelyk menig mensch lyd op 't eynd' veel ongenugt;
 Als hy word door den staet zyns levens afgenomen,
 Ontmaekt van al zyn goed, ontbloot van al zyn roemen:
 Geen wenschen baet hem dan om zyn' voorgaende daed:
 Peyst op den waeren tyd die nimmer still' en staet.

[De vruchten van der aerd' 't zy wortels kruyd oft bloemen]

De vruchten van der aerd' 't zy wortels kruyd oft bloemen,
 Al wat uyt d' aerde spruyt, of door haer voord mag komen
 Den tyd geeft hun een jeugd, een blyd' en zoet vermaek,
 Daer naer geeft zy verdriet 't word een' verstorven zaek
 De jeugd word hun ontvremd, ontnomen, en onttrokken,
 Den winter komt hun by met haere witte vlokken
 Den mensch hier insgelyks als wortels, kruyd oft bloem.
 Maer van een kleyne spruyt word een verheven boom.
 Een boom die 't zestig jaer, en twintig daer-en-boven
 In d'aerde heeft gestaen, en noyt en is verschoven,
 Dan als den snellen tyd is komen aen het hert,

Den wortel knaegen ofte dat zy verdort werd.
 Dan heeft den boom gedaen den mensch alzo gevonden
 Die ligt daer zonder tyd in loon, oft straff' der zonden
 Waer zyt gy Samson kloek? Daer noyt geen mensch zoo sterk
 By u en was te zien, verliet gy niet het perk
 Den tyd die quam uw hoofd, uw' vrom', en kloeke hayren,
 Afsnyden, en qy quamt in een zoo groot bezwaeren
 En waert van ider een veracht, beschimpt, versmaed:
 Peyst op den waeren tyd die nimmer still' en staet.

[Het onbesteld gediert hoe snellyk dat kan vliegen]

Het onbesteld gediert hoe snellyk dat kan vliegen,
 Kan niet den waeren tyd in vlytigheyd bedriegen,
 Hoe hoog het in de locht is zwevend' menigmael,
 Oft aen den Hemel zwiert, noch kan 't niet in de zael
 Geraeken daer den tyd, zyn' vaste plaets zal hebben
 Om het te grypen vast, aen leen, oft aen de rebben
 Noyt kan een' wyze tong' bedieden wat hy is
 Een geest, een mensch, een' beest, een vogel, oft een visch:
 Oft waer uyt dat hy is gevallen oft gekomen,
 Uyt d' aerde, oft uyt de zee, oft uyt de holle boomen:
 Niemand en is die kan zyn' afkomste bedien,
 Oft zeggen dat hy hem eens levend' heeft gezien.
 Den tyd ziet men voordgaen in alle zyne dagen

Voorbeelden in het gen', waer nae den mensch is vraegen:
 Voorbeelden in de deugd en quaed in 't openbaer,
 Voorbeelden in de deugd, in 't eeuwig ryk hier naer:
 In rust' vol melody', vol glorie, vol cieraed
 Pey[st] op den waeren tyd die nimmer still' en staet.

[O Meester van den tyd! Weest op ons niet verbolgen]

O Meester van den tyd! Weest op ons niet verbolgen,
 Om dies dat wy den tyd ten rechten niet en volgen:
 't Werk nochtans van den mensch word menigmael beklaegt,
 Zomtyds als by geval hem zyn' gewisse knaegt.
 Hy peyst dan op den tyd die lange is verschenen,
 En gaet zyn ongeval met traenen dan beweenen
 Als hy met diep verstand wilt overleggen gaen,
 Hoe hy den waeren tyd misbrykt heeft, en misdaen.
 Hoe hy dien schoonen tyd van zoo veel lange jaeren
 Misbrykt heeft, en misdaen, en dus heeft laeten vaeren
 In dwaesheyd, zotterny', in ydelheyd, en staet,
 Onkuyscheyd, en zoo voord, veel and're zonden quaed.
 Beklaegen mag hy wel, beklaegen duyzend werven,
 Dat hem den tyd nu leyd tot aen den dag zyns sterven;
 Daer hy dan smeekt, en hopt, en wenscht om noch wat tyd.

Te hebben: maer eylaes! Hy krygt dan geen respyt.
Den tyd gaet staedig deur zyn ouden gang beneden:
Quaed voor quaed, goed voor goed, peyst dit en leeft in vreden:
Want den tyds meester zal oordelen goed en quaed,
Peyst op den waeren tyd die nimmer stille staet.

Liedekens

Gedicht van C. Foret.

Een Liedeken,

op de wyze: van het zoet Vlaenderland.

Ontwaekt die ligt in ruste
Gy dochters van Sioen,
Ontfangt den Mey met luste,
Die met bladeren groen
Daer staet voor uwe deure
Lieffelyk en triumphant,
Hy brengt ons uyt getreure
Christus uwen Mey plaisant.
2. Haelt hem in met haesten,
Opent uw' deur' terstond,
Laet hem nu zyn den naesten
In uws herten grond:
Hy staet zeer schoon in 't bloeyen,
Plant hem in uw Hof voor al,
Zyn' vruchten die daer groeyen,
U voor eeuwig voeden zal.
3. Christus den Mey ydoone

Staet zeer wyd ontdaen,
Met vyf takskens zeer schoone
Met vruchten overlaen,
Rood als korael na wenschen,
Die elk mag plukken zonder geld:
Want hy voor alle menschen
Heeft deze vrucht voor gestelt.

4. Aen dezen Mey ter zyden,
Is een doorne sprong:
Daer elk mag in verblyden,
Ider oud, en jong,
Dat is de waer' fonteyne,
Komt die van dorste zyt vermoeyd:
Drinkt daer uyt groot en kleyne
Want zy geduerig overvloeyt.

5. Wilt gy u gaen vermaeken
In zyn' weyden groen?
Gy moet eerstmael verzaeken
's Weirelds lust noyt doen.
Komt haer lust gerezen,
Dryft daer mede uw en spot:
Want uw lief geprezen
Is een iverzuchtig God.

6. Hy is den steen zeer vaste,
En een vasten pilaer:
Zyt gy bezwaerd met laste,
Hy is ons middelaer:
Hy is de open' deure,
Onzen oprechten Advocaet,
Die voor ons t'alder ure
By zyn Heer Vader staet.

7. Sion uw Lief vol vreden,
Is uyt minne bloot,
In den Tempel getreden
Van Calvarien groot:
Staet op, weest op uw' hoede,
Trekt aen dat rechte Bruyloft-kleed,
Den trouwring van zyn bloede
Die is daer voor u bereed.

8. Uw Bruydegom vol minne
Is aen den kruys Autaer,
Om u liefste vriendinne
Eeuwig te trouwen daer:
Weest haestig op de gangen
Met overschoon geluyd,
Hy zal u daer ontfangen
Als zyn' alderliefste Bruyd.

9. Als gy zyn vaste trouwe
Daer zult hebben ontfaen,
Een' kroone fyn van gouwe
Word u aengedaen,
Uw Bruydegom is vooren,
Wilt gy hooren nae zyn' stem,
Zoo zult gy vreugd oorboren
In dat Nieuw Jeruzalem.

10. Hy roept met zoete toone,
Volgt hem onbevreesd,
Myn' Bruyd, myn' duyv', myn'schoone,
Komt nu ter Bruyloft feest,
Ik hebb'al doen bereyden,
Komt uyt blyde jonste gy,
Wy zullen ons vermeyden

In mijns Vaders Ryke vry.

11. Volgt hem den weg recht deure,
Met eem bereyden zin,
Uw lief staet voor de deure,
Om u te laeten in,
Met eenen kus van peyze
Aen beyde de wangen dyn,
In het 's levens Paleyze
Zult gy daer ontfangen zyn.

12. Als gy daer zyt gezeten,
Aen zyne tafel breed,
Een' spyze ongemeten
Word u aldaer bereed,
Die u gansch zal verzaeden
Meer als is verzinnelyk,
Daer is 't vol van genaden
Zyn klaer aenschyn minnelyk.

13. daer zal ik u verblyden
In beyde myne ermen dan,
Kleederen van witte zyde
Zult gy daer trekken aen:
Klaer boven den christale
Zal hy u schinken daer den wyn,
Dat is in 's levens zaele,
Zyn' liefd' en zal geen eynde zyn.

14. 't En is niet om gronderen,
Noyt tong en heeft voorzeyt:
De vreugd zonder cefferen
Die u daer is bereyd,
Van eeuwe tot eeuwe,
Zult gy daer voor elks gezicht,

Blinken boven den sneeuwe,
 Als des Hemels zonne licht.

15. Geen hert en kan gedenken,
 Noyt oog' en heeft gezien,
 De blydschap zonder minken
 Die u daer zal geschien:
 Dan word gy uyt 't vervaeren,
 Van des weirelds zuer fenyn:
 Thien honderd duyzend jaeren
 Zal u maer als een' ure zyn.

16. Met recht mogt gy verblyden
 Gy Sionsche Bruyd,
 Daer word aen alle zyden
 Een overschoon geluyd
 Van harpen ende snaeren
 In alderhande vreugdenspiel,
 Met de Liefste zult gy paeren
 Doet gy maer na zyn bevel.

17. Dan worden zy in sneven,
 En in banden gedaen,
 Die u hebben verdreven,
 En met schande weerstaen,
 Van ure tot ure
 Klimt haeren rook, zoo 't is voorzeyd.
 Altyd in getreure
 Van eeuwigheyd tot eeuwigheyd.

18. Princesse fleur der Vrouwen,
 Die u benyden zaen:
 Als zy zullen aenschouwen,
 Ter rechte zyde staen,
 Dan zullen zy drukkig klaegen

Dat zy met u den rechten pad,
 Niet en gingen na Gods behaegen,
 Maer het word te spaede wat.

19. Oorlof u reynder gemeeten,
 Gy die in Sion zyt,
 Fondeert u op 't gesteente
 Christus gebenedyd:
 Gy en kont geenzins faelen,
 Volgt dezen weg aen elken kant,
 Tot in des Hemels paelen,
 In dat lustig belofde land.
FINIS

Een LIEDEKEN,

op de wyze: hoe Tobias zynen zone leerde.

Hoort menschen allegaer
 Myn droevig klaegen,
 Hoe ik myn' pynen zwaer,
 All' myne dagen
 Verslyte in kermen,
 Wilt my ontfermen,
 Roep' ik Heer staet my by,
 En wilt my t'allen tyd
 Van druk beschermen.

2. Hoe moet ik in vedriet,
 In zwaer' ellenden,
 In pynen zoo men ziet,
 Myn leven enden,
 In bitter lyden,
 Tot alle zyden

Och is 't niet een drukkig zyn
 Tot aller tyd in pyn,
 Zonder verblyden.

3. Waer is dien schoonen tyd,
 Van myn jong leven?
 Dat ik leefde verblyd
 En zonder sneven,
 Myn' blyde dagen,
 Myn groot behaegen,
 Och! Al 's weirelds ydelheyd
 Mag ik met bitterheyd
 Nu wel beklaegen.

4. Wat baet al myn plaisier,
 Myn domineren?
 Myn' vreugd en goede cier?
 Myn hoog floreren?
 Als ik moet scheyden,
 De door verbeyden:
 Och mensch dit gedachtig zyt,
 Wilt u met alle vlyt
 Tot deugd bereyden.

5. Doordachtig zult gy zyn,
 Daer by oodmoedig,
 Getrouw in deugden,
 Voor quaed behoedig:
 Van herten reyn,
 In het gemeyn,
 Goed gezelschap t' aller tyd,
 't Zal wezen groot profyt
 Voor groot en kleyn.

6. Wilt schouwen hooveirdye

En ydelheden,
 Dronkenschap en brasserye,
 Onmaetigheden:
 Wilt wel op merken,
 In all' uw' werken:
 Quaed ingeven zult gy vlien,
 Zoekt raed by wyze lien
 Tot een versterken.

7. Tot medelyden groot
 Zult gy u begeven,
 Troost de gen' die zyn in nood,
 En treurig leven:
 En weest barmhertig,
 Daer by goe'dhertig:
 God zal u helpen t'aller tyd,
 En troosten, als gy zyt
 In droefheyd smertig.

8. Och! Hoe zyn zy verblend
 In 's weirelds minnen,
 Overpeyst den laesten end,
 Wat wy dan winnen?
 Met hooge staeten,
 Wat zal 't ons baeten,
 Als wy wellusten, goede cier,
 Rykdommen en plaisier
 Al moeten laeten.

9. Gy menschen wat gy doet,
 Zult zyn gedachtig
 't Onvergankelijk goed,
 Dat God almagtig
 Ider zal geven,

In 't eeuwig leven,
 Die God in oodmoedigheyd,
 Dienen met dankbaerheyd,
 Zak zyn verheven.

10. O God! Vader van al:
 Wilt zonder stooren,
 In dit aerdsch droevig dal
 Myn roepen hooren:
 Myn zuchten, klaegen,
 Neemt geen mishaege,
 In myn' pyn', benouwdheyd groot,
 Laet myn leven en dood
 U God behaegen.

11. Wilt my arm zondaer groot
 Gedachtig wezen,
 En helpen uyt allen nood!
 O God geprezen!
 Weest myns gedachtig,
 O God almagtig!
 Als ik scheidde voor altyd,
 Maekt my eeuwig verblyd,
 Door uw naem krachtig.

12. Wilt wezen wys gedacht,
 Gy aerdsche lieden,
 De deugd noyt en veracht,
 't Quaed zult gy vlieden,
 Dient God met zinnen
 Vreest hem uyt minnen,
 Peyst hoe dat zy zyn verblyd
 Die voor eeuwig altyd
 Gods Ryk winnen.

13. Oorlof wilt dit ontfaen,
't Is t'uwere eeren,
Wilt ontfangen dit vermaen,
Tot deugd vermeeren:
Weest dit gedachtig,
Krank en onmagtig
Lag ik in bitter verdriet
Als ik dichte dit Lied
Te bedde klagtig.
FINIS

Een Liedeken,

op de wyze: Wilder als wild, wie zal'er my temmen.

Wilt hooren myn zingen met droevige zuchten,
Want ik'er my droefheyd klaegen moet,
Dat ik moet leven in ongenugten,
't Is het misval dat my dit doet.

2. O droeve kanse gy doet'er my klaegen,
Verslyten myn leven in pynen groot,
Myn ongeluk zeer zwaer om draegen,
Moet ik betreuren tot in myne dood.

3. Het overdenken van myn jong leven,
Van myne zinnemens heel verblend,
Dat doet'er myn hertjen zuchten en beven,
Als ik bedenke den laesten end.

4. O droevige weireld, vol ydelheden,
Hoe vind' ik my nu met druk bevaen,
Wel mag ik beklagen met groote reden
Den dienst die ik u hebbe gedaen.

5. Waer zyn all' uwe beloften schoone,
En al uw vleyen dat gy ons doet?

In alle bedrog spant gy de kroone,
Nu wil ik vertreden u met den voet.

6. Wat mogt het ons baeten en profiteren
Als wy tot sterven ons maeken bereyd?
Hier onze plaisieren te domineren,
Als wy dan scheidyden voor eeuwigheyd.

7. Wy moeten 't al laeten wy moeten al scheidyden
Van deze weireld in korten tyd,
De bittere dood wy al verbeyden,
Och menschen! Dit al gedachtig zyt.

8. Geen' lusten ter weireld wy vinden mogen
Waer door ons hert zal wezen verzaed:
Door ydelheden wy worden bedrogen:
Wilt u afkeeren eer't word te laet.

9. Wilt deugden beginnen, God dienen uyt minnen,
Uw leven gebruyken tot zaligheyd,
Dat wy Gods Ryk al mogen gewinnen,
Met blyde zinnen hier nemen afscheyd.

10. Den weg moet wezen zeer nouw' betreden,
Die loopt nae 't eeuwig ziet,
Vol pynen, douleuren, en zwaerigheden,
Dat wy daer vinden is verdriet.

11. Wilt volgen den weg zonder verdrieten,
Wilt niet afwyken uw' zaligheyd:
Peyst wat het is te mogen genieten
Gods Ryke inder eeuwigheyd.

12. Och! Die hun leven verslyten in zonden,
Hoe zullen zy klaegen met bitter geweent?
Hoe zullen zy zuchten wilt dit doorgronden,
Als hun dood zal komen scheent.

13. Och! Die voor eeuwig in pynen moet zuchten

Oft te verblyven in 't leven zoet,
Wilt dit verschil met zinnen beduchten,
En overdenken wel wat gy doet.

14. Oorlof hier mede nu all' te saeme,
Wilt ons eens zingen met vreugden fyn,
Wilt God beminnen en dienen bequaeme,
In 't Ryk hier boven ontfangen zult zyn.

Een Liedeken,

op de wyze: Komt tot ons H. Geeft.

Loft God in eeuwigheyd,
Gebenedyd moet wezen
Uw' hooge Majesteyt // Weirdig geprezen.

2. Gy die ons Vader zyt
Geweest van het beginne,
Verlicht ons t'aller tyd // Door uwe minne.

3. Wilt ons menschen te saem,
Van ongeluk beschermen,
Door uw weirdigen naem // Wilt ons ontfermen.

4. Lof zy u, Moeder schoon',
Maria hoog geprezen,
Die Moeder van Gods Zoon // Is uytgelezen.

5. Hoogweirdig' koninginn',
Lof zy u t'alle tyden,
Want wy door uwe minn' // Ons nu verblyden.

6. Gy waert reyn, puer, en net,
Maget van God bevonden,
Nocht noyt en waert besmet // met Adams zonden.

7. Gy zyt in reynigheyd
Maget altyd gebleven,
Door Gods voorzichtigheyd // Moeder verheven.

8. Van zynen eygen Zoon,

Het licht van alle menschen,
Die daelt uyt zyn troon // na iders wenschen.

9. Uyt medelyden groot,
Quam God tot ons bevryden,
Verlossen uyt den nood // Door zyn groot lyden.

10. Gy zyt een' zuyv're Maegd,
Maria vol van vreugden,
Die God voor all' behaegt // Om uwe deugden.

11. Ik bidde u Moeder schoon',
Eerweirdige Princesse,
Wilt wezen by uw Zoon // myn' voorspraekersse.

12. Wilt wezen t' allen tyd
Ons troost en medecyne,
En maekt ons eeuwig vry // Van alle pyne.

13. Lof dit is t' uwer eer',
God en Maria mede,
Jont ons almagtig Heer // D'eeuwigen vrede.

Een LIEDEKEN;

***op de wyze van den Pater van Kortryk: ofte van: zy gaven my twee
Patinnekens bloot.***

Waer ik my keer', oft' waer ik my wende,
Tot klaegen vind' ik my nu gezind,
Och ed'le jonge aerdsche bende!
Hoe langen tyd hebbe ik u bemint.
Het dansen en springen en vroylykheyd,
De vreugd maer meest in stilligheyd.

2. Maer nu moet ik met drukkigheden,
Beklaegen myn bitter verdriet,
En all' myn' zwaer' ellendigheden,
En pynen groot alzo men ziet.
Och! Myn jong leven moet ik voorwaer

Verslyten in veel pynen zwaer.

3. En ook moet noch myn hert betreuren,
Myn lief die ik te vryen plag,
Dat zy my noyt en mag gebeuren,
Dit is voor my zoo bitter geklag,
Och! Liefste hoe hebb' ik u bemint,
Zoo waert gy ook tot my gezint.

4. Waer is dien tyd, waer zyn die dagen?
Waer is nu onze trouwe min?
Och! Dat myn' oogen u oyt zagen,
Het valt my zomtyds in den zin,
Dan was 't my vreugd zoo ik u zeyd,
Nu is 't my dobbel pynelykheyd.

5. Ok klaer gezicht 't welk my doorstraelde,
Uw wezen zoet, uw' vriendschap groot:
Beleefdheyd in u niet en faelde,
Uw' minzaemheyd, uw' wangen rood;
Dit deed myn hert zoo menige vreugd,
Met uw te wezen in eer' en deugd.

6. Myn dienst die ik u presenteerde,
Dachte my te wezen u aengenaem:
Getrouwigheyd in ons floreerde;
Met blydschap waeren wy te saem:
Wat ik u vraegde wierd niet ontzeyt,
Als 't was in deugd en eerbaerheyd.

7. Geen tyd my deed by u verlangen,
Getrouw te wezen was mynen zin:
Altyd vond ik myn hert bevangen,
Belust tot uwe zoete minn':
Zoo was uw hert ook zoo 't behoort,
Getrouw waeren wy, en een accoort.

8. Van droefheyd dunkt myn hert te breken,
 Waer heeft het misval my gestelt,
 De traenen my van d'oogen uytleken,
 Dat ik my vind' heel neergevelt:
 Och! Hoe moet ik in bitterheyd,
 In zwaeren druk nemen afscheyd.

9. Och liefste zoet, moeten wy scheidyden,
 Het scheidyden is my groot verdriet:
 Den Heer wilt ons altyd geleyden,
 Na zynen wille die 't al voorziet;
 Adieu myn lief, maekt geen' droefheyd,
 Maer peyst op uwe zaligheyd.

10. Oorlof nu all' in 't generaele,
 Bid God den Heer met vlytigheyd,
 Peyst op de ziel', 't is principaele,
 Want 't moet van hier al worden gescheyd,
 Dient God den Heer, 't is korten tyd,
 Om eeuwig te wezen met hem verblyd.

Nieuwjaer Liedeken,

op de wyze: Ik zag een Cavallier al by een jonkvrouw fier.

Nu will'ik eens gaen zingen
 Een Lied van groote vreugd,
 Dees wond're zoete dingen,
 Maekt my den geest verheugt:
 De vreugd die my komt aen,
 Den druk al doet vergaen,
 Als ik bedenken mag, Ons aller blyden dag.

2. Nu is ons hier geboren
 Een kindeken zeer kleyn,
 Uyt een' Moeder verkoren,
 En zy blyft Maget reyn:

Een kind vol weirdigheyd,
 Tot 's menschens zaligheyd,
 Gekomen naekt en bloot,
 Uyt God zyns Vaders schoot.

3. Den God zeer groot van weirden,
 Die ligt in een kleyn stal,
 Veel pyn' wilt hy aenveirden,
 Om ons te helpen al:
 Tusschen twee beesten, ziet,
 In koude en verdriet,
 In een kribbeken kleyn // ligt dat kindeken reyn.

4. Nu will' ik eens gaen groeten,
 Met de herderkens zoet,
 Dit kindeken ontmoeten,
 Met blydschap overvloed:
 Willekom zyt gy Heer, O kleyn kindeken teer,
 O kind vol weirdigheyd,
 Dat daer in doekskens leyt.

5. De Engelkens te saemen
 Zingen muziek zeer fyn,
 Vrede den mensch bequaemen,
 Die goed van wille zyn,
 Zy zingen daer muzyk // en loven all' gelyk,
 Die hier komt na ons wensch,
 Is nu God ende Mensch.

6. Loft God in eeuwicheden,
 Lof zy u t'aller tyd,
 Lief kind vol weirdigheden,
 Die ons van 't quaed bevryd:
 God in druk en pyn' // komt ons verlosser zyn,
 Zal ons uyt allen nood // verlossen van de dood.

7. Den achtsten dag betoonen
 Wilt hy zyn liefde groot,
 Om ons misdaed te schoonen
 Leed hy dees pynen bloot,
 Hy word besneden ziet // met pynen en verdriet
 Gestort zyn dierbaer bloed,
 Heeft dit kindeken zoet.

8. Den pand is nu gegeven
 Om ons te helpen all',
 God komt als mensch hier leven
 In dit aersch droevig dal,
 Doen noch ons behoed // ontving een naeme zoet,
 Die den mensch is bequaem,
 Jesus is zyn naem.

9. Gebenedyd moet wezen
 Voor eeuwig dezen naem,
 Die God heeft uytgelezen
 Tot zaligheyd bequaem // voor ons zondaeren all'
 Komt nu met blyd geschal,
 Komt menschen komt altyd,
 Jesus gebenedyd.

10. Oorlof nu altemaele
 Loft met een blyd gemoed,
 Jesus in 't generaele // Nu ons verblyden doet,
 Loft God t'allen termyn,
 Wilt hem dankbaerig zyn,
 Die ons komt in *den* nood // verlossen van de dood.

Liedeken

[op de wyze van 't Liedeken van Lavaert.

Op eenen tyd wilt my verstaen
 Alzoo ik was gezeten,
 Al op myn bedde met druk belaeen,

Wilt my aenhooren zonder versmaen,
Myn' droefheyd kan ik niet vergeten.

2. Eylaes wat komt my in 't gemoed
En hoe vind' ik my bevangen,
O vreed misval! Wat gy my doet,
Het plagt my te wezen zoet,
Nu ligg' ik in bitter verlangen.

3. Waer is den tyd die my nu hier
Al is voorby getreden,
Myn dansen, myn springen met volle plaisier
Myn wandelen, banquetteren en goede cier?
Waer zyn ook myn' zwakke leden.

4. Vol van plaisier 't herte verblind,
Plagt ik altyd te wezen:
Och tyd! Och tyd! Gelukkig tyd:
Als ik my vond van pynen bevryd,
Och tyd! Weirdig zyt gy geprezen.

5. Maer nu vind ik my neder geveld
Vol pynen, vol douleuren,
Als een lam op de vleeschbank gesteld
Gebrogt door pynen en geweld,
Met reden mag ik nu wel treuren.

6. O weireld gy ongetrouwen vriend,
Wat loon zult gy my geven?
Dat ik u hebbe den tyd gedient
Twee-en-twintig jaeren zoo men hier vind
Met de penne klaer geschreven.

7. O ydel bedrog! O valschen raed!
Waer door gy my verblende,
Met uw' beloft' van den hoogen staet,
Lang leven, plaisier, maer uwe daed,

Is al pyn' en zwaer' ellende.

8. Och! Als wy scheyden het is voor al,
 Moet ik nu zulks genieten?
 Moet ik verlaeten met bitter geschal,
 Myn' vrienden, en maegen veel in 't getal,
 Och! Hoe mag myn jonk hert verdrieten.

9. O dood! Hoe vreed is uw gelaed,
 Hoe stuer is uw aenschouwen?
 Eylaes! Niemand voorby en gaet,
 O dood! O bitter fel gelaed,
 Doet my van traenen nat bedouwen.

10. Gy alle terwylen dat gy hier zyt,
 Bid God dat hy u zende
 Zyn' goede gratie gebenedyd,
 Dat wy met God worden verblyd,
 Voor eeuwig altyd zonder ende.

11. Nu voor het laeste wilt dit ontstaen,
 Laet u ook niet verdrieten,
 Met goede gebeden by te staen,
 Zoo zal voor u worden gedaen,
 Want zoo gy doet zult gy genieten.

12. Oorlof nu alle in 't generael,
 Adieu als ik moet scheyden:
 Wy moeten hier scheyden altemaal,
 Peyst op de ziel' 't is 't principael:
 Adieu God wilt ons all' geleyden.

Een ander Liedeken.

Cupido hoort myn klaegen,
 Op dit termyn,
 By nachten en by dagen
 Lyd' ik gepyn:

Myn lief heeft my begeven // Om 't groote goed,
Och Cupido verheven // My bystand doet.

2. Wilt my uw bystand toonen

Vrouw Venuw kind,
Myn lief wilt my niet loonen,
Zoo nu 't wel schynt,
Door die groote rykdommen // Word zy verblind
Hierom is 't dat ik kome // In dit torment.

3. 't Goed is de meeste cause

Van myn getreur // Dus beginn' ik myn' clause
Met groot douleur:

Liefde plagt te floreren // Aan elken kant,
Maer 't goed heeft nu te zeere // De overhand.

4. Waer ik van goede ryke,

Ik waer verheugd,
Zy en zoud' van my niet wyken,
Die zuyv're jeugd,
Ik zoud' wel troost gewinnen,
Nu treuren ik moet,
Want zy stelt all' haer' zinnen // Op't groote goed.

5. 't Goed neemt (laecen) zyn' gangen,

Als sneeuw op 't veld // Daer zy al met verlangen
Haer zin op stelt // Maer daer is liefde puere,
Die zy kleyn acht,
Groeyt van ure tot ure, Dag ende nacht.

6. Wat mag ter weireld baeten,

Goed oft schat // Zy moeten 't hier al laeten,
't Zy dorp ofte stad,
Wat baet haer grond oft erven
In 't aerdsche dal?
Zoo wel als zy moet sterven // Het blyft hier al.

*Een Liedeken,**op de wyze: alzo 't begint.*

Jephta een strydbaer held vermaerd,
 Van een' hoer' gebaerd,
 Was Galaads zoon die kreeg daer na
 Meer echtelyke vruchten,
 Als zy groot waeren, zy Jephta
 Deden vluchten.

2. In 't Landschap Top daer woonde hy
 En hem vielen by,
 Veel looze lieden, haer Kapiteyn
 Wierd hy naer deze tyden,
 Daer quamen de Amoniten in 't pleyn. Om te stryden

3. Om te stryden tegen Israël,
 Die van Galaad snel,
 Zonder die ouders namen den man
 Dat hy haer hoofd zoud' wezen,
 En deden hem goede beloften van // Allen dezen.

4. Indien de kinderen van Ammon
 Met hulpe verwon,
 Zoo zouden die van Galaad staen
 Onder Jephtas gebieden:
 Met zulke beloften is gegaen
 Met hunlieden.

5. Den koning van Ammon hy vraegen liet
 Den waerom ziet,
 Dat hy hem quam bestreyden vry?
 Den koning gaf antwoorde:
 Om dat Israël nam dat my // Toebehoorde.

6. Als zy quamen uyt Egyptenland
 Met geweldiger hand,
 Van Araon tot Jacob toe,

En tot aen de Jordaene,
 Geeft my weder dat het staet in 't goed Te vergaene.

7. Jephtha ontbloot gelyk onschuld klaer
 Voor Israël: maer,
 Den Koning zyn reden niet aen en nam,
 Gelyk den obstinaeten,
 Maer 's Heeren Geest op Jephtha quam,
 t' Zynder baeten.

8. Jephtha ten stryde van daer trak,
 Belofde en sprak:
 O Heere! Geeft gy-ze in mynder hand,
 En ik met vreugden keere
 Een offer zal ik u met brand,
 Doen, O Heere!

9. Hy dede alzoo men lezen mag,
 Een zoo grooten flag,
 Dat d'Amoniten zeer confuys,
 Verloren twintig Steden,
 Alzoo dat Jephtha weder t'huys
 Quam met vreden.

10. Maer als hy voor zyn huys quam, ziet,
 Och! Wat meerder verdriet,
 Zyn' lieve dochter quam hem te gemoet,
 Met spelen en tamboeren,
 Van droefheyd mogt al zyn bloed
 Wel beroeren.

11. Hy en hadde kinderen groot nocht' kleyn,
 Als dees dochter alleyn,
 Hy scheurde zyn' kleederen, en heeft gezeyt:
 Och myn dochter getrouwe,
 Hoe brengt gy my weder in droefheyd,

En in rouwe.

12. Want ik hebbe tegen den Heere zaen
Myn mond open gedaen;
Zulks ik niet weerroepen en mag:
Als zyn' dochter dit hoorde,
Zy gaf verduelig met verdrag,
Zulk' antwoorde.

13. Myn vader hebt geopend uw mond
Tot den Heer een verbond,
Zoo stell' ik myn zelve in uw' hand,
Doet zoo gy hebt gesproken,
Naer dat u God aen uw vyand
Heeft gevroken.

14. Maer Vader wilt my toelaeten alleen
Dat ik gaen en beweene',
Met myn' speelinne alom
Op de bergen verheven,
Twee maenden lang myn maegdom,
En jong leven.

15. Zy ging na haer Vaders consent,
Met haer' maegdekens jent,
Beweene haer' maegdelykheyd,
De bergen op en neder,
En op den tyd van haer gezeyd
Quam zy weder.

16. Den Vader voldeed dan zyn' beloft',
Met zyn' dochter, maer oft'
In zyn herte was droefheyd kleen,
Oordeelde elk met verstande,
God toegeëygent word, zy tot een' Offerande.

17. Zy en hadde noyt van man onschuld,

En elk jaer vervult,
 Vier dagen lang versaemden haer,
 De Israëlsche Maegden,
 Och! Wonderlyk deze Maget eerbaer,
 Zy beklaegden.

18. Dit doen van Jephtha tot een' leering'
 Voor elk Christen vriend,
 Dus weest getrouwe ende constant,
 Offert dat lichaem doodig,
 Wilt houden Gods belofte, want
 Het is noodig.

Nieuwjaer LIEDEKEN

Weest gegroet Nieuwgeboren,
 Weest gegroet kind uytverkoren,
 Die hier ligt in dezen stal,
 En gy den aldermeesten,
 Ligt in 't midden van twee beesten:
 Die den Hemel heeft gemaekt,
 Hoe komt gy dus bloot en naekt?

2. Tot randzoen van uwe zonden,
 Ben ik mensch tot u gezonden,
 En om die diensten straf,
 Kom' ik van den Hemel af,
 t'Allen kanten t'allen hoeken
 Kom' ik mensch uw' ziele zoeken,
 En al ben ik naekt en bloot
 U verlossen van de dood.

3. Waer dat kindeken noyt geboren,
 En wy waeren al verloren,
 En wy waeren al versmacht,

Door des vyands groote magt:
 Maer dat kind was ons behoeder,
 Door Maria zyne Moeder,
 Die in dezen kouden nacht,
 Hem ter weireld heeft gebragt.

4. Mogt ik doch eens ontmoeten,
 En u o Jesus groeten,
 En al na myns herten dorst
 Hem ook leggen op myn' borst:
 Nocht' om leven nocht' om sterven,
 Zoud' ik Jesus willen derven,
 Adieu 's weirelds ydelheyd // Jesus is myn' zaligheyd.

Nieuwjaers LIEDEKEN

In Jesus naeme // Broeders eerzaeme,
 Stelt u eenpaer // Nu te beginnen
 Hem te beminnen // Al in dit zoete Nieuwjaer.

2. Een herte reyne // Ook anders geyne,
 Dit 's al voorwaer // Minnen alleene
 't Kindeken kleene // Al in dit zoete Nieuwejaer.

3. Hij heeft geleden // Hy is besneden
 Dit 's openbaer // Wilt u besnyden
 Zonder vermyden // Al in dit zoete Nieuwejaer.

4. Zyn heylig sterven // Genoegte derven
 Dits' openbaer // Die doet verwerven
 Dit hemelsche erven // Al in dit zoete Nieuwejaer.

5. Och Maria schoone // Bid uwen Zoone,
 O Maget klaer // Den God hier boven,
 Wy eeuwig loven // Al in dit zoete Nieuwejaer.

6. Vader almagtig // Zone eendragtig,
 Heylig Geest klaer // Een God Dryvuldig
 Verheft ons schuldig // Al in dit zoete Nieuwejaer.

Een ander LIEDEKEN

Groote Moeder sterke Maget,
 Zek're sterre van de zee,
 Die gedurig zorge draegen,
 Voor uw' schaepkens, voor uw vee:
 Wilt-ze met uw' jonst' gemoeten,
 Kinders, vrouwen, ende mans,
 Die u hier komen begroeten,
 Met den weirden Roozenkrans.

2. Laet eens uw gezichte daelen,
 Ivers uyt een' klaere wolk',
 Nae de westersche Vlaemsche paelen,
 Op dat vierig Akkervolk,
 Wilt-ze niet uw' jonst' gemoeten
 Kinders, vrouwen, ende mans,
 Die u hier komen begroeten
 Met den weirden Roozenkrans.

3. Ziet met voordaen en met preken,
 Heeft Dominicus geslacht'
 Met deugds werken 't is gebleken,
 Zulks in het gebruyk gebragt:
 Wilt-ze met uw' jonst' gemoeten,
 Kinders, vrouwen, ende mans,
 Die u hier komen begroeten
 Met den weirden Roozenkrans.

4. Prochievolk gansch uytgelaeten,
 Komt u hier vallen te voet,
 En worden all' onderzaeten
 Van Marias Roozenhoed;
 Wilt-ze met uw' jonst' gemoeten
 Kinders, vrouwen, ende mans,

Die u hier komen begroeten,
Met den weirden Roozenkrans.

5. Moeder Gods wilt my ontfermen
En al 't volk van uwen krans,
Wilt u goed en land beschermen,
Voor den Geus, en voor den Frans:
Wilt-ze met uw' jonst' gemoeten
Kinders, vrouwen, ende mans,
Die u hier komen begroeten
Met den weirden Roozenkrans.

6. Maekt dat deze Davids slinger
Pletten mag dat rouwig hoofd,
Van dien Israël bespringer,
Die u van uw' eer' berooft:
Wilt-ze met uw' jonst' gemoeten,
Kinders, vrouwen, ende mans,
Die u hier komen begroeten,
Met den weirden Roozenkrans.

Een Amoureuſe LIEDEKEN

Het Nachtegaelken kleyne,
Verheugt den zomer ſchoon,
Met zynen zoeten zang,
In 't woud by een' fonteyne:
En daer heeft een perſoon
Geluystert nae den zang,
Den tyd viel te lang,
De wilde dieren ſprongen
Al in dit zoete dal,
De wilde vogelen zongen
Liefvelyk overal.

2. In 't woud stond een' valeye,

Vercierd met bloemkens reyn,
 Schoon ende triumphant,
 Daer ging ik my vermeyen,
 Zoo lustig in dat pleyn,
 Daer ik de liefste vant,
 Ik zag langs eenen kant
 Komen in die landouwe
 In witte zyde gekleed,
 't Was alzoo schoone Vrouwe,
 Als ik ter weireld weet.

3. Als zy my wierd gewaer,
 Hoe vriendelyk dat zy loeg,
 Met haeren rooden mond,
 Dan quam 't in 't openbaer,
 Wat jonste zy my droeg,
 Als ik haer' trouwe vond
 Myn hert dat wierd gezond,
 Door deze Maegd geprezen,
 Meer als Helena schoon,
 Dochte zy my te wezen
 Onder des hemels Troon.

4. Wy gingen diverteren
 Daer houden hand aen hand,
 Als twee zoete lieven doen,
 Zoo vriendelyk passeren,
 't Scheen het Belofde Land:
 Zoo lustig was plaisant,
 Den Mey schoon t'elken kant,
 't Was er vol duyzend vreugden,
 Dat door de minne gloet
 Ons herte beyd verheugde,

Denkt wat een' liefde doet.

5. Wy zongen daer musyke,
Al op dat snaer gespel,
Melodius en zoet:
Wy spraken Rethoryke
Lustig zonder gequel,
Met eenen blyden moed,
Maer 't was er al voorspoed,
In des weirelds warranden,
Wy maekten eenen dans,
Myn lief met haere handen,
Van Roozen eenen krans.

6. Daer naer gingen wy rusten,
Al onder 't groene rys,
Al op dat zelve pas
In een priëel met lusten,
Het scheen het Paradys,
't Welk vol plaisantheyd was,
Verborgten in dat gras,
Heeft een slange gezeten,
Die myn lief in den voet
Doodelyk heeft gebeten,
't Geen ik betreuren moet.

7. 't Fenyn heeft haer bevangen,
Zy stierf de bitt're dood
In al zoo korten stond,
Die daer met spel en zangen
Bloemekens in haeren schoot,
Fraey was ende gezond,
Ook myns liefs rooden mond,
Wierd heel bleek van koleure,

In haer' wellustigheyd,
 Moest zy de dood bezueren,
 En zoo nemen wy afscheyd.

8. Och! Scheyden bitter scheyden,
 Hoe hard is uw gelag,
 Zoo ik vond present,
 Wy gingen ons vermeyden,
 Noch heden dezen dag
 Nu ligt myn lief geschend,
 Voorwaer des menschens end,
 Men ziet-ze haest verdwynen,
 Gelyk den rook vergaen,
 Vol droefheyd ende pynen,
 't Is hier zoo haest gedaen.

Een geestelyk LIEDEKEN.

Staet op met groot verlangen
 O gy dochters van Sion,
 Den winter is nu gegangen,
 En den zomer komt in 't saisoen,
 Den Mey die staet ontlokken,
 Met zyn' blad'ren groen van van spruyt,
 De bloemekens zoet van rooke,
 En zoo menigerhande kruid.

2. Verlaet die vremde boelen,
 U uyt liefde te mynewaerds wend,
 Want den sneeuw verliest gevoelen,
 Door de zonn' is zy geënd,
 Die vogelkens wilt verzinnen,
 Die zynder van herten bly,
 Zy zingen den zang van minnen
 Tusschen u lief, ende my.

3. Is alles vol lusten spoedig,
 Den wyngaerd brengt vruchten voord,
 Dat tortelduyfken zachtmoedig,
 Zyn geluyd men lieffelyk hoort,
 Den fier moy nachtegaele
 Die zingt een helder lied,
 De bie met haere straelen
 Op all' de bloemekens ziet.

4. Wilt u verjubileren,
 In den lieffelyken tyd,
 En t'saemen gaen triumpheren,
 In die veldekens breed en wyd:
 Daer zult gy mogen hooren
 Alderhande vogelen stem,
 Wy zullen noch vreugd oorbooren
 In dat nieuwe Jeruzalem.

5. Wandelt nu vry in myn' wegen
 Hier beneden in 't aerdsche perk,
 Uw vyand hebb' ik verslegen,
 En den peys gesloten sterk,
 Waer van de twaelf trompetten
 Geven een zeker geluyd,
 Komt nu zonder verletten,
 O! Myn' alderliefste Bruyd.

6. Al word gy hier in 't verzeeren,
 Van vremde minnaeren benyd,
 Uw' droefheyd zal verkeeren
 Al binnen korten tyd,
 Want in myns Vaders zaele
 En daer is 't genoegelyk zyn,
 Want daer zingt' er in 't generaele,

Zoo menige Engelen zyn:

7. Laet u geenzins bezwaeren,
 Blyft standvastig van herten reyn,
 En wilt met geen ander paeren,
 Als alleen met my certeyn:
 Want ik ben iverzuchtig van werke,
 In myn' liefde niet verflouwt,
 Komt myn' Bruyd, myn' Duyv', myn' Kerke,
 Die ik vastelyk hebbe getrouwt.

8. Waer zoud gy een verwerven
 Onder 's weireldsche minnaeren
 Die voor u zonde willen sterven?
 Gelyk als ik hebbe gedaen?
 Ik hebbe voor u 't is gebleken,
 O myn Lief! Verstaet wel hoe,
 Myn bloed uyt laeten leken
 Tot den laesten druppel toe.

9. O myn Bruyd! Wilt vromelyk stryden,
 En lyd hier geen gevaer,
 Wy zullen noch (Lief) verblyden
 't Is zeker eens hier naer:
 Ik zal u Lief! Als myn' Vrouwe
 Schenken den wyn,
 Daer de mueren zyn van gouwe,
 En daer is 't zeer plaisierig zyn.

10. Oorlof Princesse reyn, fleur der Vrouwen,
 En lyd hier geenen nood,
 Zyt gy in honger benouwen,
 Ik ben dat levende brood,
 Zyt gy vermoeyd certeyne,
 Oft van dorste lyd verdriet,

Ik ben de levende Fonteyne,
Komt drinkt vry all' om niet.

Liedeken

op de wyze: O zalig heylig Bethlehem.

Laet ons den Heere dankbaer zyn
Wilt hem hier loven ende pryzen,
Die ons al spyst op elk termyn,
't Is recht dat wy hem lof bewyzen.

2. Wilt zynen naeme zoet,
Die ons door zyn' magt kan verzaeden,
Elk hem met lofzang pryzen moet,
Die ons spyst door zyn' genaden.

3. Vervolt zyn wy met spyz'en drank,
Door zyn' goedheyd tot ons weldaedig,
Dus moeten wy hem spreken dank,
Aenroepen zynen naem gestaedig.

4. Dus u met herten tot God keert
En legt uw' handen al te gader,
En bid zoo God ons heeft geleert,
Godvruchtelyk eenen onzen Vader.

5. O Heer! Wy zeggen nu voor 't slot,
Wilt onze zielen mede spyzen,
Op dat wy Heer na uw gebod,
Altyd getrouwigheyd bewyzen.

6. Princelyk God genade doet,
Op dat wy door Christus verwerven,
Genade door zyn dierbaer Bloed,
Zalig leven en te sterven.

Een ander LIEDEKEN.

Komt gy Engelsche schaeren,
Uyt dat Hemelsch Hof,
Roert uw' gulde snaeren

Zingt Maria lof // Want ons is geboren,
 In dat aerdsche dal // En zoo naer als vooren
 Maget blyven zal.

2. Heylig eeuwig wezen,
 Gods Dryvuldigheyd // Heeft haer uytgelezen,
 En alzoo bereyd, Om te zijn gevonden
 Moeder, Vrouwe, Maegd,
 Vry van alle zonden, Die den Heer behaegt.

3. Lof zy dan gezongen,
 Van dees weirde Bruyd,
 Die met alle tongen // En een zoet geluyd,
 Loven ende pryzen // Dees hemelsch' Koninginn',
 En haer eer' bewyzen // Vol van haere minn'

4. Dat nu alle menschen
 Scheppen eenen moed // Die hier vierig wenschen
 Nae het hoogste goed // Want ons is geboren,
 Een goed hemelsch kind // En zoo naer als vooren
 Onze ziel' bemint.

5. Met wat blyd're vreugden
 's Hemelsch borgery' // Zag zy hun verheugen
 Die met herten bly // Dees weirdige Bloeme
 Dikwils schouwden aen // In den Hemel omme,
 Met haer mogen gaen.

6. O Maria! Schoone,
 Vol van 's hemelsch glans,
 Maekt een' Maegdekroone
 Een vergulden krans,
 Komen wy u groeten,
 Met oodmoedigheyd,
 Wilt ons nu ontmoeten
 Met bermhertigheyd.

Een Liedeken van den ouden Tobias, hoe hy zynen Zone leerde.

Een goed zalig vermaen
 Voor d'ongeleerde,
 Hoe Tobias wys beraen
 Zyn zone leerde:
 Hy sprak ydoone // Myn liefsten zone,
 In den grond uws herten prent,
 Voor een vast fundament
 Myn' woorden schoone.
     2. Als God myn' ziele haelt
 In zynder haeven,
 Myn lichaem ongefaeld
 Zult gy begraven,
 Wilt u doch keeren // tot deugd vermeerren,
 Al uw leven dagen lank,
 Houd uw' Moeder vry en vranc
 Altyd in eeren.
     3. Hoe menig p'rykel vreed
 Heeft zy verkregen,
 In haer lichaem groot leed
 Voor u gedregen,
 Wilt hier op merken // In all' uw' werken,
 En 't eynde haers levens vry,
 Begraeft-ze ook nevens my
 Tot een versterken.
     4. Houd God tot alle tyden
 In uw' gedachten,
 En wilt de zonden vlien
 Met all' uw' magten,
 Laet zonder wyken // Aelmoessen blyken,

En keert u van den armen niet,
 Zoo zal des Heeren aenschyn ziet,
 Van u noyt wyken.

5. Keert u altyd tot deugd,
 Met herten spoedig,
 En is 't dat gy ied vermeugt,
 Geeft overvloedig:
 Hebt gy ook weynig // zijt niet vileynig,
 Gy vergaert voor u een schat,
 Een grooten loon, en dat
 Hier-naermaels certeynig.

6. Wacht u van hoerdery,
 Bemint uw' huysvrouwe,
 Op dat u niet geschey
 Eenig' ontrouwe:
 Wilt zonden grouwen, Hooveirdy schouwen,
 Die bederffnisse meest,
 Is daer uyt gekomen eerst,
 Wilt dit onthouwen.

7. Als imand voor u werkt,
 Hoort myn verhaelen,
 Zoo zult gy (hier op merkt)
 Den loon betaelen,
 Des werklieden hueren // geeft zonder treuren,
 Doet een ander zeer mild,
 Zoo gy zelve hebben wilt,
 Tot aller uren.

8. Den hungerigen ook bied
 Uw brood te eten,
 En ook den naekten niet
 En wilt vergeten:

Wyn en Brood mede
 Gebruykt met vrede;
 Gy ook niet eten en zult
 Met den zondaer vervuld
 Al met boosheden.

9. Begeirt en zoekt altyd
 Raed van den wyzen,
 God gebenedyd,
 Niet om volpryzen:
 Vreest hem uyt minnen,
 Met all' uw' zinnen,
 En bid dat hy u bystaet
 En laet vry al uw raed
 In hem beginnen.

10. En vreest niet zone myn,
 's Weireldsch quellagie,
 Al doen wy met gepyn
 Ons pelgrimagie,
 Als wy ons geven
 Tot 's deugds aenkleven,
 En van zonden scheen,
 Veel goeds zal ons God bereen
 In 't eeuwig leven.

Een LIEDEKEN,

op de wyze: Schenkt my te drinken al na myn dorst.

De Dochter.

O Valsche weireld! Ydel schyn
 Met uw' beloft', en vol bezwaeren,
 Gedient hebb' ik u lang termyn,
 Al meer als over zestig jaeren,
 Maer ik hebb' ik moest verklaeren,

Noyt wel geweest van u geloond,
Ik merke dat gy uw' dienaeren
Met veel yd'le beloften kroont.

Weireld.

Myn' Dochter dus niet en verflouwt,
Maer wilt by my persevereren,
Met troost word gy van my bedouwt:
Met rykdom groot niet om sommeren,
Luystert doch nae myn presenteren,
Ik ben den Heere, dit wel verzint,
Die elk-een kan contenteren
Die my lief heeft, ende bemint.

De Dochter.

Weireld my dunkt dat uw gelaet
Vol valscheyd is, en looze zeden,
Want gy met leugens omme gaet,
Dus weireld laet my nu in vreden:
Dienen God den Heere groot,
Al hadd' ik Crest schatten heden,
Wat baet het dan als komt de dood.

Weireld.

Hoe wilt gy peyzen op de dood,
Gy zijt noch jong, stelt zulks bezyden,
't Is noch in tyds, 't en is geen nood,
Wilt u noch vry met my verblyden:
Neemt uw' genoeg lange tyden:
Danst, zingt en springt, want 't is noch vroeg,

Wat wilt gy u zoo zeer besnyden,
Als gy oud zyt 't is tyds genoeg.

Dochter.

Is 't vroeg oft' laet, weireld elk moet
Sterven, en rekeninge geven
Voor God den Heere, van dat elk doet,
Zoo lang als wy ter weireld leven:
O weireld! Vol bedrog besneven,
Wel hun die uwe werken vlied,
Als ik voor 't oordeel Gods moet leven,
Gy en zult my beschermen niet.

Weireld.

Och arme Dochter! En gy zyt wel
Verdold door all' zulke gedachten,
Dat gy my vlied, en valt rebel,
Versmaed myn rykdom groot van magten,
Komt, komt, en wilt geen' vreugd verachten,
Gebruykt den tyd jeugdig present,
Als u de dood eens zal versmachten,
't Is my alleens waer gy belend.

Dochter.

O Valsche weireld! Loos geveynsd,
Wys is hy die dat kan aenmerken,
Die op zyn' arme ziele peynst,
Die zal hem wachten van uw' werken:
Wel aen die in deugd versterken,
Dienen God aen elken kant,
En vreezen, 't zij leeken oft' klerken,

Te komen in den helschen brand.

Weireld.

Gaet dan van my al waer gy wilt,
 'k Verlaet' u ten allen stonden,
 Maer ziet dat u dat niet en schilt
 Als gy hier arm zult zijn bevonden,
 Versteken dat wel myn vermonden,
 Troosteloos, hoort myn bedied,
 Derven myn' vreugd zeer zoet om gronden,
 Dan zult gy leven in verdriet.

Dochter.

Weireld daer en vraeg' ik niet naer,
 Want die in Gods vriendschap wilt leven,
 Moet lyden hier, 't is openbaer,
 En van de weireld zijn verwezen,
 Dus will' ik my keeren midts dezen,
 En volgen Jesus mynen God,
 Draegen het Kruys met hem geprezen,
 En leven zoo na zyn gebod.

Adieu dan weireld vol ongerief,
 Adieu, ik laet' u t'eenegader,
 Volgen will' ik Jesus myn Lief,
 Die aen 't Kruys heeft uyt liefden ader
 Voor my gepaeyt zyn Hemelsch Vader:
 Hy zal my leyden by de hand,
 Als zyne Bruyd, hy komt my naeder,
 En leyd my in zyn Vaderland.

Liedeken van het Lyden ons Heere Jesu Christi.

O Menschen // die wenschen
 Om tydelyk goed,
 Daer de wormen // hun bestormen

In Vleesch en in Bloed:

Pracht en staeten // Moeder laeten

Hier in 's weireldsch dal,

Rek'ning' geven, Van hun leven

Aen den Opper-Al.

Daeromme // Gy domme

Keert u doch tot hem, Dien de Joden,

Eens ontboden // Tot Jeruzalem:

Valsch van herten // Tot duyst smerten

Van dat god'lyk Lam // Want hy peynsde

Hoe 't geveysde // Volk hem haelen quam.

Voor 't laeste // Te gaste,

Gaf hy zyn Lichaem // Aen zyn' vrienden,

Die hem dienden // d'Apostels te saem,

Tot gedenken // Gaf te drinken

Zyn godelyk Bloed // Aen de Schaere,

Een van haere // Bleef noch heel verwoed.

Den Heere // ging zeere

Nae 't huys van Annas, Daer ook quamen

Al-te-samen // 't Volk van Cayphas,

Die hem sloegen // En joegen

Tot Pilatus Raed // Maer z'en vonden

Geene zonden // In hem nocht' misdaed.

Dan liepen // En riepen

't Gemeynte te gaer // Laet hem dooden,

Dezen snooden // Kruyst den tooveraer,

Geeft uw oordeel // t'Onzer voordeel,

Gy blyft 's keyzers vriend // Laet hem sterven,

Kappen, kerven // Hy heeft meer verdient.

Daer stonden // Die honden,

Die Joden bereyd, Om t'onteeren

Duyzend keeren // 's Hemels Majesteyt:
 En zy greepen // Vreede zweepen
 En ketens, en roen // Om zyn' letten
 Te verpletten // En pyn' aen te doen.
 Meer plaegen // En slaegen
 Heeft den Heer ontsaen // Als duyst mannen
 Van Tirannen // Oyt wierd aengedaen:
 Bloed met stoopen // Zag men loopen
 Door hun vreed bedryf // En zy trokken,
 Hem met brokken // 't heylig Vleesch van 't lyf.
 Zy brogten // Gevlochten,
 Van doornen een krans // Die z'hem planten,
 t'Allen kanten // In d'herrens bykans,
 En zy quamen // Zoo te samen
 Uyt Pilatus huys // Daer zy toonden,
 Den gekroonden // Aen het Jodsch gespuys.
 Zyn' smerte // Verherthe,
 Noch meer hun gemoed // Zy verblydden,
 In zyn lyden // En wilden meer Bloed;
 Dies zy deden // Op zyn' leden
 Een zwaer kruysse laen // En daer naer,
 Den kalvaer // Berg is opgegaen.
 Die vreedden // Ontkleeden
 Den Heer hunnen God // Riet tot schanden,
 In zyn' handen // Gaven zy tot spot;
 Alsdan was hy // In zyn' Passy
 Noyt zoo zeer belaeen // Dan ten toone,
 Met een' kroone // Naekt en bloot te staen.
 Dan stak hem // En trok hem
 Dat Joden gespuys // En zy spanden,
 Voeten, handen // Nag'lend' hem aen 't kruys.

Van zyn' leden // Tot beneden
 Liep zyn dierbaer Bloed // Men zag leken,
 Als twee beken // Van zyn traenen vloed.
 Verslagen // Quam klaegen
 Maria bedroefd // God sprak, Vrouwe,
 Stelt uw rouwe // U wel troost behoeft:
 Zy zag hangen // Die ontfangen
 Had haer' zuyv're Borst // Daer zy gaven
 Om te laeven // Galle voor den dorst.
 Door 't steken // Bezweken
 Wierd hy van een' lans // Zon en Maen,
 Bleven staen // Verliezende hun glans,
 Hy riep: Vader // Wilt te gader
 Vergeven hun quaed // Want zy weten
 Geen' secreten // Van hun groot misdaed.
 Zoo bad hy // Op dat hy
 De zondaers te saem // Mogte leeren,
 Hoe elk eeren // Moet zyns Vaders naem,
 Om voor deugden // Duyzend vreugden
 Met Gods Majesteyt // Naer 't verdrieten
 Te genieten, Inder eeuwigheyd.

EYNDE.

Vidit Franciscus de Carpentier, Can. Inprens. Lib.
 Censor. Ipris 6. Martii 1667.